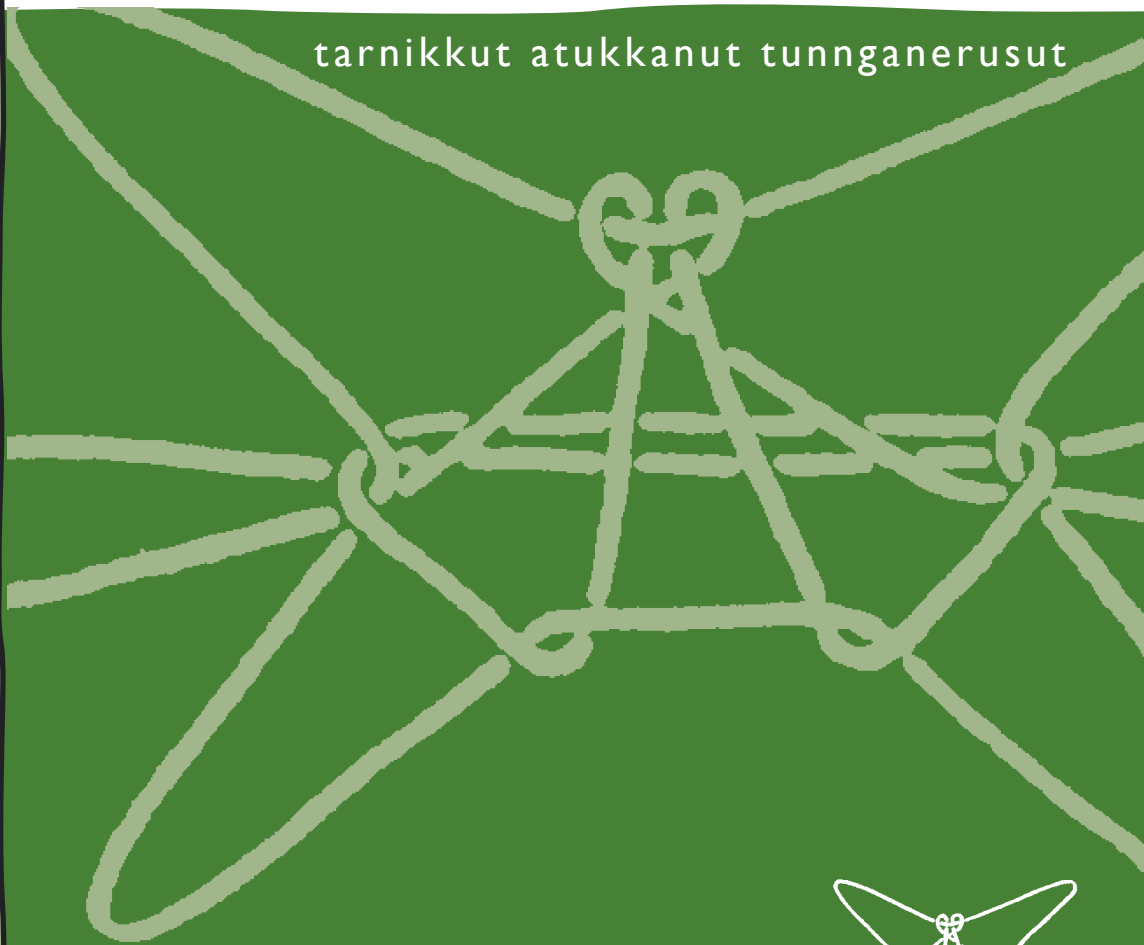

SULINERMI ATUKKANUT TAAGUUTIT
tarnikkut atukkanut tunnganerusut

OQAASILERIFFIK

Sulinermi atukkanut taaguutit

Tarnikkut atukkanik tunnganerusut

© Oqaasileriffik 2006

Ilioqqarnera: Tegnestuen Tita

Naqinnera: Athene Grafisk, Albertslund

ISBN: 87-990324-1-4

Oqaasileriffik/Sprogsekretariatet

Postboks 980

3900 Nuuk

Kalaallit Nunaat

Oqarasuaat +299 34 58 33

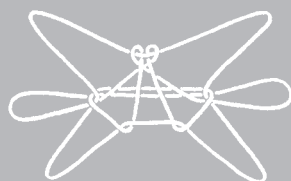
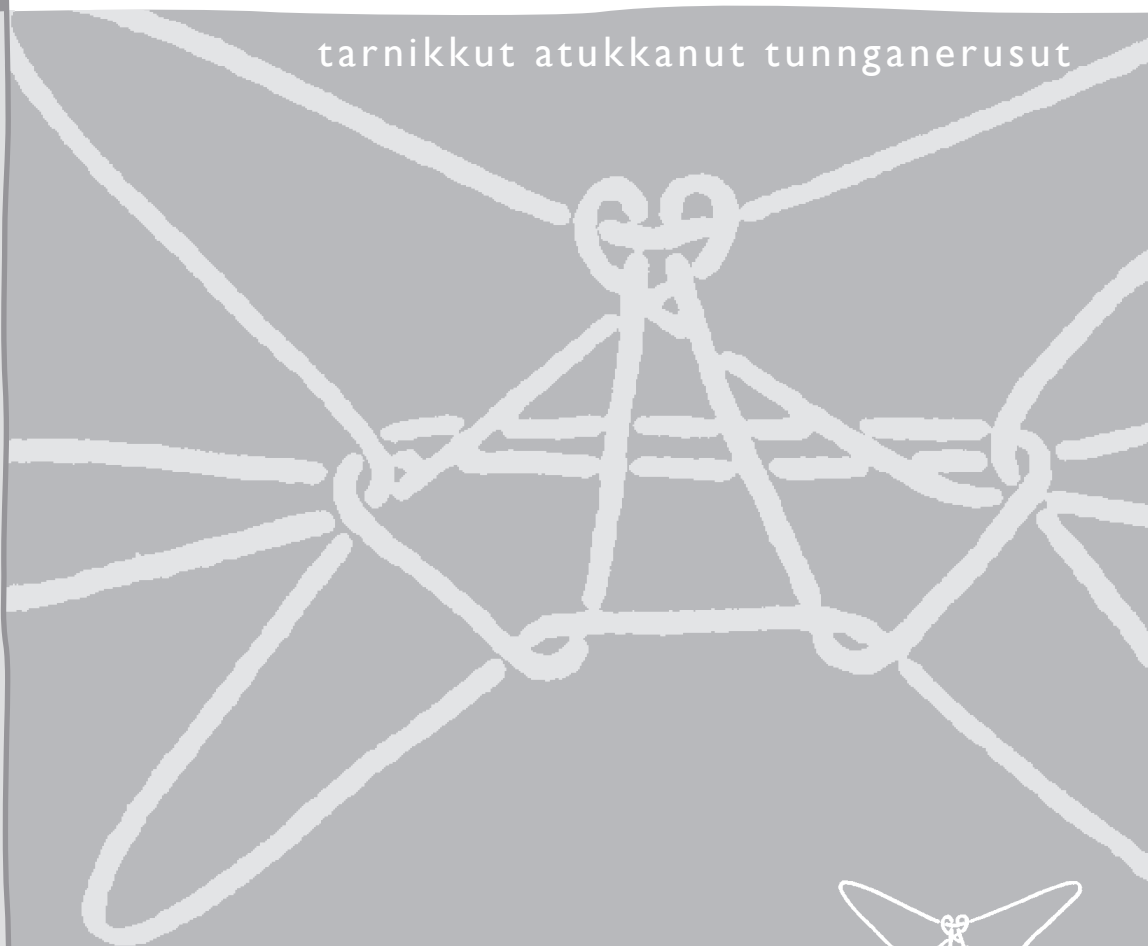
Allakkasuaat +299 32 73 42

E-mail: oqaasileriffik@gh.gl

Nittartagaq: www.oqaasileriffik.gl

SULINERMI ATUKKANUT TAAGUUTIT

tarnikkut atukkanut tunnganerusut

OQAASILERIFFIK

Siulequt

Suliffigissaasut ataatsimiititaliaata siulittaasuata Ulla Lyngep aamma Sullivinnik Nakkutilliisoqarfiup pisortaata Arnaq Grønvoldip saaffiginnissutaa-tigut Oqaasiliortut aalajangerneratigut Oqaasilerif-fiup **Sullivinni taaguusersuutit - sullivinni tarnikkut pissutsinut tunnganerusut** suliakkiuppaa ukioq 2001.

Suliffigissaasut aqqutigalugit aningaasaleeqataasut:

- Suliffigissaasut kr. 95.000
- NunaFonden kr. 50.000
- SIK-p Qaammarsaanermut Ilinniartitaanermullu Aningaasaateqarfia kr. 15.000

Cand. mag. Bolatta Vahl BA Lisathe Møller Kruse-lu aqqjissuisuupput. Taakku sullivinnut tunngasunik allakkiat (ass. inatsisit) aallaavigalugit kalaallisut danskisullu taaguutit nalunaarsorlugit aallartippaat. Kingorna taaguusersuiner-mik nunarsuarmioqatigi-inni atorneqartumik immikkut ilinniakkatik tunnga-vgalugit nalilersuineq annertusiartortippaat.

Sullivinni taaguusersuutit – sullivinni tarnikkut pissutsinut tunnganerusut suliffeqarfinnut tamanut atuutussanngorlugit suliaapput. Taaguusersuusi-ornerup siunertaraa sullivinni taaguutit assigiinneru-sunik annertunerusumillu atortitaalernissaat. Siornati-gut pineqartumut ataatsimut taaguutit arlariit atorne-qartarsimapput, soorlu danskisut taaguut overbelas-ting taaneqartarsimagaluarpoq ima; *sualuppallaa-mik artorsartitsineq* imaluunniit *ilungersuatitsivalla-arneq*, taaguusersuut malillugu maanna aalajangersi-masumik *artukkiineq*-mik taaneqartalerpoq.

Pineqartumut ataatsimut taaguutit assigiinngitsut atorneqartarnerat ajoraluartumik ilaatigut paatsoor-titsinermik kinguneqarsinnaasarpoq, ilaatigut akisu-sinnaasumik navialissutaasinnaasumillu. Tamakku pinngitsoortinniarlugit taaguusersuutit suliaritinne-qarput.

Taaguutit nassuiaataallu Oqaasiliortunit akuerisaap-pat. Aamma malugeqqunarpog oqaatsinut politikki-mik nassuiaammii innersuussutigineqartumik, tassa kalaallit oqaasiini taaguusersuutininik nutaanik pileri-artortitsisoqassasog, piviusunngortitsiartorneq suli-ap matuma aqqutissiormaguttaaq.

Sullivinni taaguusersuutit – sullivinni tarnikkut pissutsinut tunnganerusut kalaallit oqaasiisa oqaluttuarisaaneranni pingaartorujussuuvog. Tassa-mi taaguusersueriaatsit nutaanerpaat maleqqissaar-lugit suliaavog, ass. taaguutit nassuiaatillu immik-koorteqqissaagaapput nassuiaammilu uteqqiinerit pinngitsoortinneqarsimallutik. Naatsorsuutigisari-aqarpoq taaguusersuutit siunissami taaguusersuu-seriner-mik suliaqartussat aallaavigilluartassagaat, tamannalumi nunatsinni pisariaqartinneqarluarpoq.

Suliap immikkuullarissuunera pissutigalugu aallaq-qaataaniilli sullivinni avatangiisinik suliallit assigiin-gitsut suleqataaqqullugit piserineqartarput, soorlu sullivinni isumannaallisaanermik suliallit, qatserisar-tut, isumannaallisaanermik pikkorissaanermik sulia-qartartut, suliner-mik ilinniartfinni ilinniartitsisut assigisaallu. Tassunga tunngasuni qujassutissaqarf-i-gaavut: Nuummi Qatserisartut: Niisi Frederiksen; KANUKOKA Peter Olsen, Nuummi Saviminileriner-mik Ilinniartfimmii ilinniartitsisoq Pavia Jensen; BA Inge Seiding, Nuuk, mag. art., Ph.D. Eva Jørgensen; cand. pæd. psyk. Ruth Blytmann Nielsen; cand. psych. Inuk Bourup-Nielsen.

Carl Chr. Olsen
Oqaasileriffik

A

aalajangeeqataasinnaaneq

maleruagassat malillugit sulisut suliyanik sunneeqa-taasinnaannerat imaluunniit (sulisitsisoq peqati-galugu) aalajangiisnaanerat, suliati aalajangersi-manerusut isumaqatigiissutaasimasut imaluunniit suleqatigiinnermut malittarisassat tunngavigalugit
medbestemmelse

aallussisinnaannginneq

suliassamik aalajangersimasumik sivisunerusumik aallussisinnaajunnaarneq
koncentrationsbesvær

adrenalini

inuup uippakajaarneranit tartut sanilequtaasa patia-nit hormonini pinngortartoq
adrenalin

ajutooriataarsinnaaneq

sulitilluni tassangaannartumik ajoqusersinnaaner-mut naliliineq
ulykkesrisiko

akerleriinneq

unammillernerit imaluunniit isummat, piumasat sulialluunniit assigiinngitsut atuuttut
konflikt

akisussaaffik

1) pisussaaffik, nanertuut, pisuussut

2) suliassap anguniakkalluunniit naammassineqar-nissaannut akisussaassutut pisussaaitaaffeqartitaa-neq
ansvar

akisussaaffimmik agguassineq

1) suliffeqarfimmi sulisut akornanni kikkut sunik pisussaaffeqarnerannik allassimaaffik nalunaarsuif-filluunniit

2) anguniakkap naammassiniarnerani suliassat suut kia suliarissaneraanik allattuiffik
ansvarsfordeling

alarneqarneq

immikkoortitaaneq, ataatsimoornernut ilaatinne-qannginneq
udstødning

allamik suliffeqalerneq

sulisup allamik suliffeqalernera, allamik atorfinin-nera imaluunniit allamik suliaraqalernera
jobskifte

allanngorartumik piffissalimmik sulineq

ullormi suliartorfik soraarfillu sulisup nammineer-luni qaqugu pissanersut aalajangersinnaavai, suli-neq piffissani aalajangersimasuni pisinnaavoq (soorlu arfineq marluniit pingasunut imaluunniit qulingiluaniit tallimanut), piffissami aalajangersi-masumi sulisarnerup akerleraa, tassami piffissami aalajangersimasumi sulisartut suliartortarmata soraartarlutillu piffissami aalajangersimasumi, soorlu arfineq pingasuniit sisamanut
fleksibel arbejdstid; flextid

allanngoriartorneq

1) suliffeqarfimmi allanngortitsineq, suliati inger-lanneqarnerisa nutarternerisigut, suliffeqarfiup aaqqissuunnerata allanngortinneratigut, suleriaatsit nutarternerisigut, ass. suliffeqarfiit ataatsimoor-tineqalernerisigut, aqutsisut allanngornerisigut, il.il.

2) suliffeqarfimmi allanngortiterinerit ingerlanne-qarnerat aqunneqarnerallu (makku allanngortinne-qarneranni; suliati ingerlanneqarnerisa, suliffeqar-fiup aaqqissuussaannerata, suleriaatsinik nutarteri-neri)

forandringsproces

allannguisariaqarneq

suliffeqarfimmi allanngortoqalerneranik, imaluun-niit allanngortoqangajalerneranik ilimasunneq (ilaatigut allannguinerit piumasaqaataasinnaapput, siorasaarinerusinnaapput, takorluugaasinnaallu-tilluunniit), makku allanngortinneqarsinnaapput; suliati ingerlasarneri, suliffeqarfiup aaqqissuunnera, suleriaatsit nutarsarneri

forandringspres

allannguutaasinnaasunut piareersimaneq

suliffiup allanngornera malillugu, soorlu angunia-gassat suliassalluunniit allanngornerini (aaqqiis-suussinerup allanngortinnerata kingunerigajutta-gaa, suliffeqarfiit ataatsimuulernerisigut, aqutsisut allanngornerisigut, il.il.) allanngorsinnaassuseqar-neq allanngorusussuserlu

forandringsparathed

anguniagaq ersernerluttoq

suliassap siunertaa imaluunniit suliassap suliarinerani suut anguniarneqassanersut ersernerluttut imaluunniit erseqqissumik nalunaarutigineqarsimangitsut
uklare mål

anguniakkat erseqqissut

suliassat anguniagassalluunniit erseqqarissut paa-sinartullu, pisortanit taakkuluunniit suleqatigalugit suliarineqarsimasut
klare mål

annilaarnartorujussuarmik pisoqariataarnera

suliffimmi tarnikkut sakkortuumik sunnerneqar-neq imaluunniit misigisaqarneq, ”tarnikkut tupaq-qarujussualernermik” kinguneqarsinnaasut, ass. sulitilluni sioorasaartinneq imaluunniit annersaa-sumik takusaqarneq, suliffimmi ajoqusertoqarnera imaluunniit imminortoqarnera
chokerende begivenheder

aqutsisut ineriartornissaat anguniarlugu oqaloqatiginninneq

suleqatigiinnut naalakkap pisortaatalu ataatsimiit-tarnerat pilersaarusiorduagaq piffissami aalajanger-simasumi pisartoq, ass. ukiumoortumi), ataatsi-miinnermi aqqissuulluakkamik piareersarlukka-millu oqaloqatigiinnikkut qulakkeerneqartarpoq naalakkap imminut nalilernera aqutsisullu nalilernera, naliliinnermi pineqartup ineriartortitsinikkut anguniagassaasa pilersaarutaasalu takussutissaqa-lernissaat anguniarneqartarpoq, ataatsimiinneq pi-lersaarutit isumaqatigiissutigisimasat (suut oqallisi-gineqassanersut, naalisaaneq qanoq isikkoqartinne-qassanersoq, il.il.) malillugit ingerlanneqartarpoq
lederudviklingsamtale (LUS)

artukkerneqarnermit ataavartumik sunnerneqarneq

artukkigaanermi qisuariaatit kingunera ataavartoq taamaaginnalersimasorluunniit (tassa qaangigasa-saangitsaq)
kronisk belastningsreaktion

artukkigaanermi qisuariaatit kinguneri

sulinermi artukkiissutit pissutaallutik napparsima-lernermik ersertoqarnera, napparsimalerneq, misi-gissutsitigut qisuariarneq, pissusilersornerilluunniit allangornerat
belastningsreaktioner

artukkiineq

suliassiissutit suliarisinnaasamit annertuallaamik piumasagaatitallit imaluunniit suliassartaqarpal-laartut
overbelastning

artukkiissutit ersiutaa qaangerneqarsinnaangitsaq

sulinermi artukkiissutit pissutaallutik sivisuumik ataavartumilluunniit napparsimalernermik erserto-qarnera, napparsimalerneq, misigissutsitigut qisua-riarneq, pissusilersornerilluunniit allangornerat
belastningsreaktion, kronisk

assigiiamik periaaseqarneq

assigiiaginnavissumik, nukillaarsarnartumik suli-neq, suliat assigiiaginnartut imaluunniit aalaari-aatsit assigiiaginnartut atorlugit (aamma takuuk: suliaraq assigiiartoq)
monotoni

atorfiup imarisai

suliassanik, akisussaaffinnik, pisinnaatitaaffinnik allanullu atorfimmut suliffeqarfimmiluunniit sumi inissisimanermut nalunaarsuiffik, nalunaarsuiffik nalinginnaasumik allagaasarpoq
stillingsbeskrivelse

attassineq

uippakajaarnerup artukiissutilluunniit ”attassin-naanerat” imaluunniit qaangerniarnerat
coping

attaveqatigiinneq

(allakkatigut, oqalunnikkut imaluunniit oqaatsinik atuinani, tassa timi atorlugu paasissutissiineq kaler-ri Saarinerluunniit) paasissutissat imarisat imaluun-niit inuit akornanni paasissutisseeqatigiinneq, qaammarsaqatigiinneq aamma/imaluunniit kalerri-saareqatigiinneq
kommunikation

atuuffiit imminnut assortuuttut

inuup pissusilersuutigiumaagassaattut naatsorsuu-tigisamut naappertuutinnigitsut imaluunniit assi-giinnigitsunik marlunnik amerlanerusunilluunniit suliqaartussatut naatsorsuutigineqarneq
rollekonflikt

avataaniit siunnersuineq

tarnikkut pissutsinut tunngasutigut imaluunniit aaqqissuussinermut tunngasutigut suliffeqarfiup suliffeqarfiulluunniit immikkoortortaata ikiornerqarnera, ass. avataanit siunnersortimit
ekstern rådgivning

C

coaching

1) siunnersuineq, sungiusaaneq (timersortartut sungiusarnerminni atorajuttarpaat)

2) oqaloqatigiinneq atorlugu sungiusariaaseq/siunnersueriaaseq ”imminut ikiornissamat ikiorsiineq”, ajornartorsiutip qaangnerrisaanut inernileriikka-mik siunnersuuteqarani oqaloqatigisap misilittagai takorluugaalu tunngavigalugit ikiorsiineq
coaching

E

ersinngitsumik akerleriinneq

unammilleqatigiinnerit imaluunniit akerleriinnerit pissutsit piusut (suli) tamanut ersilinngitsut
konflikt, skjult

ersittumik akerleriinneq

suliffeqarfimmi isumaqatigiinnginnerit, oqqannerit anneruniunnerillu
konflikt, åben

H

hormonit uippakajaartitsartut

timip akui assigiinngitsunik sunniuteqartartut, tartut sanilequtaata patianiit aniatinneqartartoq (adrenalin) imaluunniit tartut sanilequtaata ameraasaaniit aniatinneqartartoq (kortisol), tarnikkut timikkuluunniit artukkiiisoqartillugu timip akui seerisarput
stresshormoner

I

iliuseqarsinnaaneq

suliffeqarfimmi inissisimaneq pissutigalugu qanoq iliuseqarsinnaaneq, piginnaaneqarneq, pisinnaatitaaffeqarneq, assigiinngitsunilluunniit qinigas-saqarluni periarfissaqarneq
handlemulighed

iliuseqarsinnaannginneq

(pisortatigoortumik) piginnaasaqarfiup annikippal-laarnera pissutaalluni piumasarisap piviusunngor-tinneqanngitsoortarnera
magtesløs

iliusissanik pilersaarusiaq

siunissami suliassat nassuiarneqarneri, tassani pi-neqarlutik suliassat suut aallartisarneqassanersut, taakkulu tullerriaarneri kimillu suliarineqassaner-sut nalinginnaasumik (eqqarsaatigilluarlugit) alla-ganngorlugit nalunaarsugaasartut
handleplan; handlingsplan

illuatungeriissitsineq

inuit marluk, imaluunniit amerlanerusut akerleriit (inimeeqatigiissillugit) oqaloqatigiissinneqarnerat
konfrontation

illugiilluni oqaloqatigiinneq

1) naligiilluni oqaloqatigiinneq

2) illugiilluni oqaloqatigiinnermi oqaloqatiginnittup oqaloqatigisallu tusarnaarnissaa paasinissaalu pingaarluinnartuupput
dialog

immikkoortiterilluni suliaqarneq

immikkoortiterilluni sulineq, ass. sammisat, pitsaassutsit, angissutsit, qalipaait il.il. tunngavi-galugit
sorteringsarbejde

imminut tatigineq

nammineq piginnaasanik sapinngisanillu tutsuigin-ninneq; imminut tatigineq
selvtillid

ineriartorfiusinnaasut

suliniuteqarfiit, pissutsit, suliniutit, ass. aqutseriaat-sit, suliassap piareersarnera, suleqatigiit ineriartor-nissaannik siunertaqarluni periarfissaqartitsineq
udviklingsmulighed

ineriartornissaq anguniarlugu oqaloqatigin-ninneq

sulisumik oqaloqatiginneriaaseq aaljangersima-soq, suleqataasup suliffimmini suleqatigiinnermilu siunissami periarfissai piginnaasaatalu annertusi-neqarnissaanut tunngasunik imaqartooq
udviklingssamtale

ingutsineq

piaaraluni imaluunniit piaarinani nutaarsiassanik oqaluttuarneq imaluunniit paasissutissiineq, nutaarsiassat paasissutissallu ilaatigut salluliornerusarput, inummiillu inummut ingerlasarlutik
rygtedannelse

inip aaqqissuunneratigut naleqqussaaneq

suliniut, pilersitaq, suliffiup isikkussaanic aaqqiisut (taamaalillunilu ass. suleriaatsimik allanngortisisinnaasoq)

indretningsmæssig foranstaltning

innimiilliorneq

pissusilersorneq, inummut ajuallatsisisartumut suliniut, eqqunngitsuliortartumut imaluunniit pineqartumut narrujuumminartumik iliuuseqarneq
krænkende handling

inoqatinut attaveqannginneq

1) suleqatigisanut akuttunngitsumik attaveqarani, kisimiingaatsiartarluni sulisarneq

2) ataatsimoortunut ilaatinneqannginneq

social isolation

inoqatinut attaveqarneq

allanik suleqateqarluni imaluunniit qanitaqarluni sulineq, ass. suleqatinik
social kontakt

inuleringeq

inunnik sullissineq

suliassat pingaarnerit inunnik sullissinertallit, ass. ilinniartitsisut, peqqissaasut

menneskerelateret arbejde

inunnik suleqateqarfiusoq

suliffik inunnik allanik suleqateqarfiusoq

menneskerelateret arbejde

inunnik sullissineq

inuleringeq

suliassat pingaarnerit inunnik sullissinertallit, ass. ilinniartitsisut, peqqissaasut

menneskerelateret arbejde

inuttut assigiinnigissutit

inuit ataasiakkaat assigiinnigissutaat, inuit immi-niussusii

individuelle forskelle

inuttut ineriartorneq

paasinninnermik, ilisimasanik, piginnaasaqarfinit kajuminnermillu annertusisitsineq imaluunniit peqarnerulerneq

personlig udvikling

inuttut inooqatigiinnertigullu sullivimmi pissutsit

1) suliffeqarfimmi sulisut akornanni pissutsit pinngitsooranilu piumasaqaatit

2) [isuma atorneqarajuttoq] sullivinni tarnikkut atugarisat assigaa

psykosocialt arbejdsmiljø

inuttut tapersersorneqarneq

1) tapersineq, akuersarneq ass. aalajangiussamut

2) iluarinnineq, nersorinnineq, ersarissumik isumaqataanermik takutitsineq ass. iliuuserineqartumut

opbakning

inummarissaatit

timip tarnilluunniit sulineranik annertusisitsisartut, aamma/imaluunniit eqeersitsisartut, ass. nakorsaatit, kaffi, il.il.

stimulerende midler

isumannaallisaanermi sinniisoq

suleqatigiit sinnerlugit suliffimmi pissutsinut tungasunik suliaqartussatut, suleqatigiit akornanni qinerneqarsimasoq, isumannaallisaanermut sinniisup ilaatigut makku sulinermi ajoqusertoqannginnissaa anguniarlugu suliassarai; nalilersuinerit, nalunaarsuinerit, sullivinni pissutsinik nakkutiginninnerit

sikkerhedsrepræsentant

isumannaallisaanerup tungaatigut aaqqissuussineq

inatsisini allassimasut malillugit sullivimmi pissutsit peqqissutsimut ajoqusiinnnginnissaat ajutoortoqannginnissaa anguniarlugu aaqqissuussineq, inunnit assigiinnigitsunit, sulisitsisumit, aqutsisunit isumannaallisaanermi sinniisunit kiisalu gruppinit makkunanga inuttaqartinneqartoq; isumannaallisaanermut gruppinit kiisalu isumannaallisaanermut ataatsimiitalianit, pinngitsoorani suliarineqartussa

sikkerhedsorganisation

isumannaallisaanerup tungaatigut sullissineq

ajutoornissat peqqissutsikkullu ajoquteqalernissat pinaveersaartinniarlugit aqutsisunit isumannaallisaanermilu sinniisunit suliarineqartartut, suliffimmi pissutsinut inatsisini allassimasut malillugit
sikkerhedsarbejde

isumaqanngissuseq

inuunermik iluaaginninneq, ass. suliffimmi suliasat imarisaasa naammaginanginnerat pissutaalutik
meningsløshed

isumassuineq

1) inummut ass. aliasuttumut paasinninnermik, soqutiginninnermik, tuppallersaanermik takutitsineq

2) inummut ass. ikiortarialimmut ikiuineq, paaqqinninneq, illersuineq, nakkutiginninneq, siunnersuineq
omsorg

K

kaammattoqatigiinneq

inuit marluk amerlanerilluunniit ajornartorsiuteqarnermi ikioqatigiinnerat, ass. suliambut tunngasumik ikorfartoqatigiinneq
gensidig støtte

kajumissuseq

1) inummik pissusilersortitsisoq iliortitsisorluunniit imaluunniit inuup soq taama pissusilersorneranik paasinarsitsisoq

2) pisortat suliniutaat sulisut ataatsimut anguniagaqarneranni sulisunut ataasiakkaanut kajumilersitsisoq
motivation

kalerrisaarutit inummit nassartarissat

sulisup radiukkut nassartakkakut nassitsilluni ikiortissamik pissarsiorsinnaanera, ikiortissarsiorneq radiup nassartakkap toortagaata naqinneratigut pisarpoq, ass. radiut sulisunit napparsimasunik nukersorsinnaasunik sullissisunit imaluunniit paarnaarussanik sullissisunit atorineqartartut
personbårne alarmsystemer

kisimiilluni sulineq

1) allanut attaveqarani sulineq, ass. nukissiorfimmi nakkutillisuus, aalisartut

2) sulisitsisup suliakkiinera malillugu artornarsinnaasumik imaluunniit ulorianarsinnaasumik allanit ikiorneqarsinnaanani tapersorsorneqarsinnaanani luunniit sulineq, ass. illuliorfinni sanasut, peqqisaasut angerlarsimaffinnukartartut
alenearbejde

M

malersuineq

pimmatiginninneq

nuanninngitsumik inummut aalajangersimasumut pissusilersoqattaartarneq ass. anaasisarnerit, qunusiarinnittarnerit, aterusilersuisarnerit, ilaginnik-kumannngittarnerit, qaqqaqqalaarinnittarnerit, pineqartup annerusumik annikinnerusumilluunniit piaaraluni ajortumeernissaa imaluunniit nikassar-nissaa siunertaralugu
mobning

malitassiat

suliffeqarfimmi malittarisassat, ileqquliussat, peri-aatsit allassimangitsuugajuttartut
spilleregler

mamarliineq

inuit inummut aalajangersimasumut ajortumik isumaqalersinnissaat anguniarlugu, innimiilliorluni imaluunniit salluliorluni oqallisiginninneq
bagvaske

mianersuuteqqissaagassamik suliagarneq

suliassat (pisariaqartumik) peqqissaarussassat imaluunniit annikitsuinnarmik aalariartarluni suliffiusussat
præcisionsarbejde

misigissutsit aninneqartut

misigissutsit ersaringaaramik allaat inunnit allanit malugineqarsinnaasut, ass. kamanneq, aliasunneq imaluunniit nuannaarneq
følelsesmæssige udbrud

misigissutsitigut malunniutit

misigissutsit ”pissusissamisoorut” ajortumik sunnerneqarsimanerisa ilisarnaataat
følelsesmæssige symptomer

misigissutsitigut nukillalaarneq

1) misigissutsit annertuut sakkortuulluunniit aqquasaareerlugit qasorujussuarneq

2) inuit qanippallaarlugit qasulerneq qasoqqaler-nerlu

følelsmæssig udmattelse

misigissutsitigut qisuariaatit

avataanit sunnerneqarnerup kingunerisaanik pissu-silersuutikkut ersertoq, ass. kamanneq, aliasunneq imaluunniit nuannaarneq

følelsmæssige reaktioner

misigissutsitigut tunuarsimaarneq

tarnikkut qisuariaatit misigissutsinik takutit-sinnginneq inunnillu allanik attaveqannginneq, ”imminut mattunneq”

følelsmæssig tilbagetrækning

N

naammagisimaarinnineq

suliamik naammagisimaarinnineq sulinermi suliat (tamaasa) nalilerneranni nuanner-sumik ajunngitsumillu misigisimaneq

tilfredshed; arbejdstilfredshed

nakkarsaaneq

ataavartumik kamassarineq, illaruaatiginninneq, nikassaaneq imaluunniit innimiilliorneq

chikane

nakuuserfigineqarsinnaaneq

timikkut tarnikkulluunniit nakuuserfigitinnikkut ajutoornissamut qanoq qanitsiginermut nalilersui-neq

voldsrisiko

nalaatsinerlussimasunut ikiueqqaarneq

ajornartorsiummik, ajutoornermik, sakkortuum-milluunniit pisoqarsimatillugu, ass. toqusoqarsima-tillugu, soraarsitaanermi, ajutoortoqarneraniluun-niit qaangiiniarnermi, tarnikkut ikiorneqarneq

krisehjælp

nalaatsinerlussimasunut katsorsaaneq

ajortumik, alianartumik imaluunniit sakkortuum-mik pisoqarsimatillugu, soorlu toqusoqarsimatil-lugu, avinnermi, soraarsitaanermi, ajutoortoqarne-raniluunniit piffissaq sivisoq atorlugu tarnip pis-susiinnik ilisimasallip katsorsaanera

kriseterapi

nalaatsinerlussimasunut pinasuartumik

ikiueqqaarneq

sakkortuumik pisoqarsimatillugu tarnip pissusiin-nik ilisimasalimmit allamilluunniit ikiortinneqapal-lanneq (”tarnikkut ikiueqqaarneq”)

krisehjælp, akut

naleqqussariartorneq

suliffeqarfimmi allanngortoqarnerani piffissap su-liarisallu ingerlanerat, suliffiup pequtsersornera, suliassat piareersarnerat, anguniagassat aqutseri-aatsilluunniit allanngornerat eqqarsaatigalugit

omstillingsproces

naleqqussarsinnaasuseqarneq

suliffeqarfiup allanngornera malillugu naleqqussar-sinnaaneq, suliffeqarfiup allanngornera anguniak-kat allanngornerannik imaluunniit suliassat allan-ngornerannik kinguneqartoq, suliffeqarfiup allan-ngornera ilaatigut makkuninnga patsiseqarajuppoq; aqqissuussaanerup allanngornera, suliffeqarfiit kattunnerat, pisortat taarsernerat il.il.

omstillingsevne

napparsimasumut attaveqarneq

suliassat imaluunniit piffissaq suliffiup ilaa, ass. nakorsat peqqissaasulluunniit napparsimasunik oqaloqatiginninnerat imaluunniit inimi isersimaqa-tiginninnerat

patientkontakt

neriuutaaruteqqaneq

tunniutiinnarneq, siunissamut neriuteqannginneq, suliffimmi suliassat suliarinissaasa imaluunniit ul-lormut angumerisassat ajornartorsiutiginerat

følelse af håbløshed

nersorinnineq

1) qujaniut, suliamik nersorinnineq

2) akuersaarneq

anerkendelse

nikallunganeq

tarnikkut atugarliorneq; nikallunganeq, taaqqunganeq, matoqqaneq
nedstemthed

nikassaaneq

pisimasunik pissutsinilluunniit ajortisaarutininik, nikanarsaarutininik eqqartuineq pineqartup piginnaasaannik sapinngisaannilluunniit tatiginnikkunnaarnermik kinguneqartumik
nedsættende omtale

nukiit sukannerat

nuki/nukiit eqikkarnerat atajuartuq, anniarnermik kinguneqarsinnaasoq, tarnikkut atugarisat pissutaagajuttarput ass. annilaanganeq, uippakajaarneq, tuparujussuarneq
muskelspænding

nukillalaarneq

tunniutiinnarnermik imaluunniit nukissaqannginermik misigineq
afmagt

nukissaarunneq

1) tarnikkut atukkat, suliffimmut, atuartitanut, sultitanut suliffimmut attuumassuteqartunut tunnius-sassaarunneq

2) sivirusumik timikkut tarnikkullu nukillalaanganeq, sivirusumik uippakajaarsimanerup imaluunniit sullivimmi tarnikkut atugarisat kingunerisin-naasaat
udbrændthed

nutaamik aaqqissuussineq

suliffiup aaqqissuussaanerata allanngortiterneru, aqutseriaatsip suliffeqarfimmi suliassat tunngavigalugit inissitsiterisimanerit, immikkoortortat isumaginnittoqarfiillu allanngortinneqarneri
omstrukturering

O

oqaatsitigut siorasaarineq

oqaatsit, ass. unnerluussineq, suaartarneq, isus-sunneq inummik allamik ajortumeeriniarnermik imaluunniit pillaaniarnermik paasisitsineq
verbal trussel

P

peqqarniitsumik pissusilersorneq

1) sorraatsumik, peqqarniitsumik inupalaattut nipeqarluni pissusilersorneq

2) suliffeqarfimmi sulisut akornanni imminuinnaq eqqarsaatigaluni pissusilersornerit
rå tone

peqqissutsikkut ajoquserneq

timikkut tarnikkulluunniit peqqissutsip tamakkiisumik imaluunniit ilaannik ataavartumik ajoquserneq
helbredsskade

peqqissutsikkut ajorseriarneq

timip tarnilluunniit peqqissusiata ajortinnera
helbredsføringelse

piareersimaneq

tarnikkut atukkat, imaluunniit atugarineqalersimasut, ass. piareersarnikkut anguneqarsimasut, isummakkut suliamik naammassinninnissamik piareersimaneq aalajangiisinnaanerluunniit
parathed

piffissamik naatsorsuillaarsinnaajunnaarneq

napparsimalluni timikkut sananeqaatit allanngornerannit piffissamik paasinninnerup allanngornera
svækket tidsopfattelse

piffissap ingerlarna

ullup unnuallu agguataarnera, piffissat aalajangersimasut uteqattaarfigineqartartut, avatangiisinit, ilaqtannit inuiaqatigiinnillu aalajangigaaq
social tidsrytme

piffissaq suliffiusoq

1) ullup unnuallu ingerlanerani piffissaq suliffittut atorineqartartoq

2) nalunaaqutap akunneri suliffimmiiffissatut naatsorsuussat
arbejdstid

piginnaasaqarneq

1) piukkunnarsarsimassuseq, tassani pineqarlutik ilisimasaqarneq ilisimasallu atornissaanik pigisaqarneq, ass. suliamut tunngatillugu piginnaasaqarneq

2) qanoq iliuseqarnissamut imaluunniit aalajangiisinaanermut pissaaneqarneq imaluunniit (pissusaatitaaffeqarluni) piginnaassuseqarneq

kompetence

piginnaatitaaffiit agguataarneri

kia aalajangigassat sorliit akisussaaffiginerannik nassuiaat

kompetencefordeling

pilersaaruserneq

suliassap imaluunniit suliassat suliarilinnginneranni piareersarneq, suliassap suliassalluunniit qanoq suliarineqarnissaat tassani isummerfigineqartarput, suleriaasissaq sorleq atorneqassanersoq, qassinit suliarineqassanersoq, il.il.

planlægning

pimmatigininneq

malersuineq

nuanninngitsumik inummut aalajangersimasumut pissusilersoqattaartarneq ass. anaasisarnerit, qunusiarinnittarnerit, aterusilersuisarnerit, ilaginnikkumanngittarnerit, qaqqaqqaalarinnittarnerit, pineqartup annerusumik mikinnerusumilluunniit piaaraluni ajortumeernissaa imaluunniit nikassarnissaa siunertaralugu

mobning

pisooq sakkortoog

pisimasooq, ass. ajutoorneq, avatangiisinut inunnulluunniit sakkortuumik sunniisooq; imaluunniit ajutoornermik annilaarnartorujussuarmilluunniit pisooqariataarneranut takunnittuuneq imaluunniit annersartinneq

voldsom hændelse

pissusilersorneq

inuup iliusia imaluunniit qanoq pissusilersornera

adfærd

pissusilersuutikkut qisuariaat

inuup iliuserisartagaasa pissusiataluunniit allanngorneri, pissutsinit atugarisanilluunniit aalajangersimasunik sunnerneqarsimanermit pissuteqartut

adfærdsmæssige reaktioner

pissusilersuutitigut malunniut

inuup ajoquteqarneranut imaluunniit arlaatigut sunnerneqarsimaneranut ilisarnaatit inuup iliუსiatigut imaluunniit pissusilersorneratigut takuneqarsinnaasut, iliutsit pissusilersuutillu naatsorsuutigineqarsinnaasumit imaluunniit pineqartup ukiuinut, inuiaqatigiilluunniit pissusiannut naleqqiullugu allaanerusarput. Inuit pissusilersornikkut malunniutillit napparsimasutut pissusilersorsinnaapput

adfærdsmæssige symptomer

pissusissamisuunngitsumik pissusilersorneq

iliuseq pissusilersornerluunniit, naatsorsuutigineqarsinnaasumit imaluunniit pineqartup ukiuinut, inuiaqatigiilluunniit pissusiannut naleqqiullugu allaanerusooq

adfærdsførstyrrelser

piukkunnassuseq

suliassap suliarinissaanut imaluunniit suliffiup suliffiginissaanut tunuliaqut, tunngavik piginnaasaqarnerlu

kvalifikation

piumasaqaatit annertuallaat

1) suliap nassuiarnerata/imarisaata sulisullu tarnimigut aamma/imaluunniit sulinermigut piginnaasaanut naleqqutinnginnera

2) sulisumut suliamut tunngatillugu naatsorsuutigineqartut aamma/imaluunniit piumasaqaatigineqartut naalakkamit imaluunniit sulisumit namminermit, piginnaasanit, sapinngisanit pikkorissutsimilluunniit annertunerujussuit

krav, for høje

piumasaqaatit annertuut

1) suliap nassuiarnera/imarisaata sungiussilluarsimamermit, misilittagaqarluarnermik ilinniarluarsimamermilluunniit piumasaqaatitalik

2) sulisitsisumit imaluunniit sulisumit namminermit anguniagassatut naatsorsuutigineqartut

krav, høje

piumasaqaatit annikitsut

piumasarisat annertuallaanngitsut, ass. aningaa-sarsiat isumaqatiginnissutigineranni, imaluunniit suliffiup imarisaannut tunngasut

små krav

piumasaqaatit appasippallaat

suliap nassuiarnerata/imarisaata sulisullu tarnimigut aamma/imaluunniit sulinermigut piginnaasaa-nut naleqqutinnginnera, tamatuma kingunerisarpaa sulisup susassaaleqilernera, soqutiginnikkunnaar-nera, sulerusussuseerunneralu

krav, for lave

piumasaqaatit appasissut

1) suliap nassuiarnera/imarisaata sungiusarsimaner-mik, misilittakkanik ilinniarsimassusermilluunniit annikitsuinnarmik piumasaqaatitalik

2) suliffimmi sulisussap suliassaanut naatsorsuuti-gisat imaluunniit piumasaqaatit annikitsuinnaat

krav, lave

piumasaqaatit erseqqissut

suliffimmit/suliassamit (pisortanit) naatsorsuuti-gineqartut piumasaqaatigineqartullu erseqqissut paa-sinartullu

klare krav

piumasaqaatit ersernerluttut

suliamut imaluunniit sulinermut kissaatigisat, naatsorsuutigisat, siunertat erseqqissumik nalu-naarutigineqarnikuunngitsut

uklare krav

piumasaqaatit imminnut assortuuttut

1) suliassamik naammassinninniarnermi sulisup misigisai; naatsorsuutigisat, kissaatit, piumasa-risallu assigiinngitsut ataatsikkoortinneqarsinnaan-ngitsuugajuttartut (ass. anguniagassat ersernerlun-nerat imaluunniit aqutsisut assigiinngiiaarpallaar-tunik isumaqarnerat patsisaalluni)

2) sulisup suliama imarisaanut tunngatillugu, imaluunniit suliap suliarineqarnissaanut tunngatil-lugu kissaatai piumasarisaalu sulisitsisumit allaa-nerusut

krav, modstridende

piumasaqaatit inornartut

suliamut imaluunniit suliassamik naammassinninni-arnermi piumasarineqartut naatsorsuutigineqartul-luunniit paasiuminaatsut imaluunniit annertuallaar-tutut misinnartut

uoverskuelige krav

piviusuunngitsut misinnartog

avatangiisinut peqataannngitsutut misigineq, ima-luunniit nalinginnaasunit misilittakkanik allaaneru-sumik misigisaqarneq, piviusorsiuunnginneq misi-gisalluunniit paasiuminaatsut

uvirkelighedsfornemmelse

puiguttorneq

eqqaamasaarutivinneq imaluunniit pisimasut ilaan-nik eqqaamasaqarunnaarneq (amnesi), nappaatini assigiinngitsuni malunniutaasartog, soorlu puigut-tornermi

svækket hukommelse

Q

qaffassaaneq

suliassamik allanik imaluunniit ajornarnerusunik suliqaarsinnaalernissamik ilinniartitsineq imaluun-niit sungiusaaneq

opkvalificere

qajannaarneqarsimatilluni periarnissamut periaaseq

annersarneqarluni tiguagaqqanerme aniguiar-nermi periaaseq, ass. paarnaarussivinni napparsi-mavinnilu sulisunit atorneqartartog

frigørelsesteknik

qanimut suleqatigiit

suleqatigiit

1) suleqatigiit holdit gruppilluunniit ataatsimooru-samik angusaqarniarnermi imminnut qanittumik suleqatigiit

2) [ilaatigut ima atorneqartarpoq] suleqatigiit ajor-nartorsiuteqaratik avatangiisit aalajangersimasut tunuliaqtaralugit suleqatigiissinnaannerat aamma/imaluunniit angusaqarsinnaanerat

team

qaqqaqqalaarinninneq

mamarliineq, inummik nuanninngitsumik oqaati-ginninneq, imaluunniit inunnut tunngasunik pisi-masunilluunniit tusatsiakkanik siaruarterineq

sladder

qinngasaarineq ajoqutaanngitsoq

illaatiginninneq illaatigineqartumut ajoqusiinngitsoq

harmløst drilleri

qinngasaarneqartuartoq

suleqatinit pisortanilluunniit illaruaatigineqartartoq imaluunniit sakkortunerusumik malersorneqartartoq imaluunniit nikassarneqartartoq
skydeskiven for løjer

qisuariarfiginninneq

akissut, sulisitsisup suleqatilluunniit oqalunnikkut allakkatigulluunniit akissutaa, akissummi akisup suliamik sulialluunniit inerneranik paasinninnera, kinaassusersiunnginnera takuneqarsinnaalluni, akissut iluarinninnermik iluarinninnginnermilluunniit imaqarsinnaavoq
feedback

quiananngitsumik quiassorneq

ingasattajaartumik amiilaarnartumilluunniit quianartuliorneq, inuup tarnimigut illersorniarluni, imaluunniit amiilaarnartumik, sakkortuumik, tarnikkut artukkiisumik suliaqarnermini atorsinnaasaa
sort humor

qullersanit tapersorneqarneq

aqutsisut aalajangikkamut, periaatsimut imaluunniit suliamik naammassinninnermi illersuinerat, kaammattuinerat imaluunniit nersuaalarinninnerat
ledelsesmæssig opbakning

qunusaarineq

pissusilersorneq, isikkoq, ass. aalariaaseq, qissiminneq annilaanganartoq
truende adfærd

S

sakkortuumik misigisaqarneq

pisimasoq imaluunniit misigisaq sakkortooq, (tarnikkut) sivisuumik sunnerneqarneq ("traume"=grækerit ikimut taaguutaat)
traumatisk hændelse

sakkortuumik nalaataqarsimanerup kinguneranik tarnikkut uippakajaarneq

tarnikkut nappaat sakkortuumik imaluunniit annilaarnartorujussuarmik pisimasoqariataartoqarsimatillugu inuunerulluunniit navianartorsiorsimaneranit takkusinnaasoq
posttraumatisk belastningsreaktion; Post Traumatic Stress Disorder-PTSD

sinnarliorneq

sinnartarnerup nalinginnaasumit allanngornera, ass. sininneq ajulertalerneq, iteqattaartalerneq il.il.
søvnforstyrrelse

siorasaarineq

oqaariartuut, ass. unnerluussineq, suaartarneq, isussunneq imaluunniit pissusilersorneq "oqaasertalinngikkaluarlugit siorasaarineq (mingulertuine-rit)", ass. assaat atorlugit qimitsisuusaarneq, inummik allamik ajortumeeriniarnermik imaluunniit pillaaaniarnermik paasisitsineq
trussel

siunnersueriaaseq supervision

1) oqaloqatigiinnermi periaaseq, suliamut ineriartortitsinermut suleqatigiinnermullu tunngatillugu suliamut inuttullu pisinnaasat ineriartortinneri, siunnersuisup siunnersorneqartullu isumaqatigiinnerisigut pisartoq

2) oqaloqatiginneriaatsit assigiinngitsut ataatsimut taaguutaat, ass.: siunnersortinneq, suleqatigiit akornanni siunnersuineq, aqutsisut siunnersuinerat, ilit-sersueriaaseq coaching
supervision

soqutiginninneq

soqutiginninnermik, peqqissaarnermik, eqqarsarluuqaarnermik, aallussinnermik, isumassuinnermik, innimittarnermik takutitsineq, ass. "aqutsisut sulusunik soqutiginninnermik takutippaat; suliassani soqutiginnilluni suliailerpaat"
opmærksomhed

soriarsinnaannginneq

taamaatitsiinnarnermik, nukillalaarnermik, qanoq iliuuseqarsinnaanngissusermik ajornartorsiummilluunniit qaangiisinnaannginnermik misigisimaneq
magtesløshed

sorusussuseqannginneq

sulerusussuseqannginneq piumassuseqannginnerlu
initiativløshed

stressi

uippakajaarneq
timikkut imaluunniit tarnikkut artukkerneqarneq, ilungersorneq, eqqissisimanninneq, annilaanganermillu pilersitsisoq
stress

sukkasuumik sulineq

suliassat imaluuniit suliat ilaat sukkasuumik ingerlanneqartut

højt arbejdstempo

suleqataasut naammagisimaarinninnerat

sulisut ass. aqutsisut aalajangigaannik imaluuniit periaasiannik nuannarinninnerat imaluuniit nuannarnermik takutitsinerat

medarbejdertilfredshed

suleqatigiilersitsiniarneq

suliassamik aalajangersimasumik ataatsimut anguniagaqarnermi suliaqarsinnaanissaq anguniarlugu inunnik eqimattanik tarnikkut sunneeqatigiisinnanermullu sungiusaanneq, ass. suleqatigeeriaatsit assigiinngitsut atorlugit, asiarluni angalanerit, innasiornerit allallu timersuutit ilungersuanartut nuannarineqartorujussuupput, ilungersualluni timersornermi immikkut piginnaasat atorluarneqartarput

teambuilding

suleqatigiilluannginneq

inuit immikkoortortaqarfiilluuniit akornanni aaqqiagiinnginneq, atassuteqarfigeqatigiittartut imaluuniit ataatsimut suliassamik naammassinniaqatigiittussat akornanni suliffimmi tarnikkut inooqatigiinnikkullu aaqqiagiinnginnerit

samarbejdsvanskelighed

suleqatigiinneq

1) inuit arlaqartut ataatsimoorlutik suliaqarnerat, ass. ”naatsorsuuserisut pingasuullutik suleqatigiil-lutik naatsorsuusioqatigiipput” [tassa suliamik arlaannulluuniit atanngitsumik nassuiaasineq]

2) suliassat arlariinnit suliarineqartillugit ajornartorsiuteqarani sulinnermut atorneqartartoq, suliassap naammassiniarnerani suleqatigiit imminnut pinngitsoorsinnaanngillat imaluuniit ikioqatigiinnissartik pisariaqartittarpaat, arlaasaluunnit suli-aasa inernerit pisariaqartittarlugit, ass. ”suliassap piffissaq eqqorlugu naammassineranut suleqatigiil-luarneq patsisaavoq”, ”gruppe A-miittut gruppe B-miittuniit suleqatigiilluarnerujussuupput” [tassa suup arlaata ajunngitsumik ingerlaneramik oqaatiginninneq]

3) pisortatigoortumik, ataqatigiinnerit nassuiarneqarsimasut imaluuniit suliffeqarfiit, immikkoortortaqarfiit inuillu akornanni pinngitsoorsinnaanngisat, ass. ”taakku kommunit marluk suleqatigiilernis-

sartik pillugu isumaqatigiissuteqarput” [tassa annikinnerusumik ataqatigiinnermik oqaatiginninneq]

4) suliffeqarfimmi inuit akornanni ataqeqatigiinneq, ass. ”maani suleqatigiinneq sakkortusaarfiunngilaq, suleqatigiiffiullunili” [tassa ajunngitsuugajuttumik suliffinni tarnikkut atugarisatigut pissutsit pillugit oqaatiginneriaaseq]

samarbejde

suleqatigiinnermi ajornartorsiuteqarneq

ataatsimut suliassamik naammassinninniarnermi inuit immikkoortortaqarfiilluuniit akornanni suliffimmi tarnikkut inooqatigiinnikkullu aaqqiagiinnginnerit ajornartorsiutaalersimasut, imaluuniit sakkortuumik akuliinnermut patsisaasut

samarbejdsproblem

suleqatigiinnermi pissutsit

pissutsit, nuannaarneq, qiimmatsanneq, ikinnguti-giinneq, ataatsimoorfeqarneq (”suleqatigiinnermi pissutsit nuannersut”) imaluuniit annilaanganeq, kamassimaneq, akerleriinneq, nikassuineq (”suleqatigiinnermi pissutsit nuanninngitsut”)

arbejdsklima

suleqatigiit

qanimut suleqatigiit

1) suleqatigiit holdit gruppilluuniit ataatsimoorus-samik angusaqarniarnermi imminnut qanittumik suleqatigiit

2) [ilaatigut ima atorneqartarpoq] suleqatigiit ajornartorsiuteqaratik avatangiisit aalajangersimasut tunuliaqutaralugit suleqatigiissinnaanerat aamma/imaluuniit angusaqarsinnaanerat

team

suleqatigiit imminnut aquttut

suliassat annertunerusut, ass. immikkoortortaqar-fimmi ataatsimi suliassat, sulisunut holdinut suliak-kiissutigineqartut, suliakkinneqartut namminneer-lutik pisortatigoortumik aqunneqaratik suliassap piareersarnera suliarineqarnissaalu aaqqissuuttis-savaat

selvstyrende grupper

suleqatigiit nikittaattut

suliap piareersarnera, suliassat ulloq unnuarlu suli-arineqartarnissaat anguniarlugu sulisut gruppik-kuutaat sulisarfiisa sapaatip akunnikkaartumik nikerarnerat

holddriftsarbejde; skifteholdsarbejde; skifte-arbejde

sulerusussuseq

1) inuup suliainik aallussinissaanut nukik pingaar-luinnartoq, aalajangiilluinnartoq

2) pisariaqartitaq suliap aqutugalugu pineqartartoq *arbejds motivation*

suliakkiissutit allanngortinneqarpiarsin-naangitsut

suliassat qanoq suliarineqarnissaanut sunniuteqar-piarsinnaanginneq

stærkt bundne arbejdsopgaver

suliamik iluarisimaarinninneq

sulinermi suliap (tamaasa) nalilerneranni nuanner-sumik ajunngitsumillu misigisimaneq

arbejdstilfredshed; tilfredshed

suliamik naammagisimaarinninneq

naammagisimaarinninneq

sulinermi angusarisimasat (tamaasa) nalilerneranni nuannersumik ajunngitsumillu misigisimaneq

arbejdstilfredshed; tilfredshed

suliamik nalitunerulersitsineq

suliap imarisaannik allanngortitsineq, suliffimmi pissutsit annertusineqarnerat (nuannernerusunngor-tinnerat)

jobberigelse

suliamik nuannarinninneq

1) suliamik naammagisimaarinninneq

2) misigissuseq, suliap suliarinittup pisariaqarti-taannik pingaarutilinnik tunniussinera

arbejds glæde

suliamik patsiseqartumik ajoqteqalersima-neq

suliffimmi pissutsit siviisumik atuussimasut kingunerisaannik napparsimalerneq, nappaatip ersiutaanik peqalerneq sulisinnaassutsilluunniit killeqalerner

arbejdsbetinget lidelse

suliamut tunngatillugu ikorfartorneqarneq

sulinermi qularnermi nalornisaqarnermiluunniit suliffeqarfimmi ilinniarsimasap assinganik ilinnia-galimmit, imaluunniit suliamut assingusumik sulia-limmik/tunuliaqutaqartumit, pisortaasumilluunniit ikiorneqarsinnaaneq, ass. suleqatigiit marluk nalor-nissutit pillugit oqaloqatiginneratigut

faglig støtte

suliamut tunngatillugu ineriartorneq

sulinikkut imaluunniit suliffiup avataatigut ilinni-aqqinnikkut, suliamut ilinniarsimasamulluunniit tunngasumik pikkorissineq, suliffiup iluani misilit-tagaqalernerimik, suliamik paasinninnermik, sulia-mullu pikkorissinnermik ilaqartoq

faglig udvikling

sulianik nikisiterineq

suliffiup nuunnera imaluunniit suliffimmik paar-laassineq suleqatigiit akornanni suliassanik paar-laannerusinnaavoq; inuit akornanni suliffiup nutsernera imaluunniit nikinnera (tassani suliassat pineqarsinnaapput); suliffigisamit nutserneq ima-luunniit suliffigisamik paarlaanneq, imaluunniit maskiinat nutserneri/parlaatsinneri

omrokering

suliap annertusinera

suliassaqarnerulernerimik kinguneqartumik suli-assat allanngornerat, suliffiup nalitunerilerneranik kinguneqarsinnaasoq

jobudvidelse

suliap imarisaa

1) suliassat tunngavigalugit sulinerup qanoq issusia

2) suliffiup isumaqassusia, suliffiup pingaassusia

3) sulisup suliffia (suliap imarisai) inuunermini pisariaqartitaanik imaluunniit peqqissusianik ajunngitsumik sunniisoq

arbejdets indhold

suliap ingerlannera

suliassap piareersarnera malillugu suliap ingerlan-nera/suliassamik ingerlatsineq

arbejdets udførelse

suliap nalunassusia

suliassap qanoq nalunartigineranik (inuiaqatigiit agguaqatigiisillugit paasinnittariaasiannut sanilliullugu) allattuiffik, ass. sulisorineqartussap ilinniar-simasuunnissaa imaluunniit suliutigaluni ilinniarnissaa pisariaqarnerseq

arbejdets sværhedsgrad

suliap piareersarnera

suliassap piareersarnera

1) suliassap pilersaarusionera, aaqqissuunna, nassuiarneralu

2) sulinerup ilaa suleriaasissamik, suliassap ingerlanneqarnissaata pilersaarusionissaanik suliassallu tulleriiarnissaannik isumaliutiginninnertalik. Amerlanertigut suliassamik suliartussamit atorneqartarpoq, nalinginnaasumik allamit, sulisitsiuunerusumit, suliassap piareersarnera suliarineqartarpoq

arbejdstilrettelæggelse; arbejdets tilrettelæggelse

suliaq

atorfiup taaguutaa suliffeqarfimmiluunniit inissisimaffik

jobfunktion

suliaq assigijartooq

allatut ajornartumik suliassap ilaannik uteqattaaraluni suliartarpoq, uteqattaarineq ilaatigut sekundikaarlugit pisarpoq, imaluunniit ("pinngitsoorneqarsinnaanngisumik suleqatigiinneq"), taamatut suliartarpoq ilaatigut siviisumik pisarpoq, timillu ilaannik aalajangersimasumik artukkiisaraluni

ensidigt, gentaget arbejde (EGA)

suliaq navialiffiusinnaasoq

naatsorsueqqissaartarfinni naatsorsukkat eqqarsaatigalugit suliassat/suliffiit ajutoorsinnaanermik annertuumik periarfissallit

risikofyldt arbejde

suliaq uippakajaarnartooq

suliaq artukkiisoq, artukkerneqarnermi tarnip qanoq issusia; ass. ilungersorneq, annilaanganeq, nikallunganeq, uumissueqqajaaneq, sinnarlioneq, artukkerneqarnermi timip qanoq issusia; timip qisuar-artarnerata/periataarsinnaanerisa oqimaaqatigiinnerisa allanngornerat

stressende job

suliassanik naammassisaqarneq

1) suliassap aalajangersimasup naammassinissaanut nukiit atukkat

2) suleriaaseq/periaaseq suliassamik naammassininiarnermi atorneqarsinnaasoq

opgaveløsning

suliassap nassuiarnera

suliassanut, akisussaaffinnut, pisinnaatitaaffinnut, naatsorsuutigisanut allanullu nalunaarsuiffik, nalunaarsuiffimmi nassuiaassutigineqarput atorfimmumut taaguutip imarisai, suliassat suliffeqarfimmilumi inissisimaneq

jobbeskrivelse

suliassap piareersarnera

suliap piareersarnera

1) suliassap pilersaarusionera, aaqqissuunna, nassuiarneralu

2) sulinerup ilaa suleriaasissamik, suliassap ingerlanneqarnissaata pilersaarusionissaanik suliassallu tulleriiarnissaannik isumaliutiginninnertalik. Amerlanertigut suliassamik suliartussamit atorneqartarpoq, nalinginnaasumik allamit, sulisitsiuunerusumit, suliassap piareersarnera suliarineqartarpoq

arbejdstilrettelæggelse; arbejdstilrettelæggelse

suliassaq agguluttoq

suliaq suliassanik allanik imminnut attuumavallaanngitsunik suliassaqarfiusoq, imaluunniit suliassat ilaat piffissani assigiinngitsuni suliarsariallit

opsplittet opgave

suliassaq kajuminnartooq

suliassaq suliarerusunnartooq, eqqarsaatersornartooq, ineriartornartooq imaluunniit suliap imarisaa nuannersortalik

inspirerende arbejdsopgave

suliassaqarpallaarneq

suliassarpasuit imaluunniit suliassat nalunartut, piffissami aalajangersimasumi (sivikitsumi) naammassisat

stor arbejdspress

suliassarititaasut nalunaarsorneri

suliassanik, akisussaaffinnik, pisinnaatitaaffinnik allarpassuarnillu atorfimmumut, suliassanut suliffeqarfimmiluunniit sumi inissisimanermut nalunaarsuiffik, nalunaarsuiffik nalinginnaasumik allagaa-sarpoq

funktionsbeskrivelse

suliassat assigiiaat

1) suliassat assigiiaat imaluunniit suliassat imari-saat annikitsuinnarmik piumasussimik nuannarin-ninnermilluunniit pilersitsisartut

2) suliassat timip ilaanut aalajangersimasumut tar-nimulluunniit artukkiisut (aamma takuuk: assigiia-amik periaaseqarneq)

ensidige arbejdsopgaver

suliat assigiiaaginnaat

suliassanik assigiiaanik sulisarnermik suliarinissaa eqqarsaatigisariaarussimasoq imaluunniit suliaril-nernerani qanoq suliarissallugu eqqarsaatigissaar-simasaq

rutinearbejde

suliffeqarfimmi kulturi

suliffeqarfimmi suliffimmiluunniit ileqquliussat, pissusilersuutigisartakkat, ileqqut ilisarnaatit, pingaartitat, isummat symbolillu

virksomhedskultur

suliffeqarfiup aaqqissuunera

eqqarsaatit, piareersarnerit pilersitsinerillu suliffim-mik/suliffeqarfimmik pilersitsisut, tassani pineqar-lutik aqutseriaatsit, suleqatigeeriaaseq, suliffiup atortutigut iluarsagaanera, immikkoortortat im-mikkoortiterneri, suliassat piareersarneri suliarine-qarnerallu

arbejdsorganisering

suliffeqarfiup aaqqissuunnerata piareersar-nera

suliffeqarfiup aaqqissuunnerata imaluunniit sulias-sap piareersarnerata allangortinnera taakkuluun-niit ineriartorteqqinnissaat pillugu suliniut, ass. nutaamik aaqqissuussinermik, nikittaalluni sulisar-neri kiisalu suleqatigiilersitsiniarnermi

arbejdsorganisatoriske foranstaltninger

suliffeqarfiup attaveqaateqarfigisartagai

attassuteqarfigisartakkat imaluunniit suliffeqar-fiit, immikkoortortaqarfiit, inuit akunnerminni pinngitsoorsinnaangisaat pisortatigoortut, ass. suleqatigiillutik suliassanik naammassinninniar-nerminni

samarbejdsrelationer

suliffik ineriartorfiusoq

suliffik suliassanik suleqatit piukkunnassusiinik piginnaasaqarfiinillu pitsanngoriartitsinermik ineriartortitsiffiusoq

udviklende arbejde

suliffiup iluani nikerarneq

sulisut suliaminnik paarlaannerat, ass. skema ma-lillugu, skemami allassimasarpoq qaqugu qanorlu sivilisutigisumik sulinissaq

jobrotation

suliffiup suliassarititai

sulinermi tarnikkut atukkat qanoq annertutigisu-mik sunniisarnerinik nassuiaat, tarnikkut atukkat makku eqqarsaatigalugit, nammineersinnaassuse-qarneq, sunneeqataasinnaassuseqarneq, suliap isu-maqarnera, ilikkarnissamut periarfissaqarneq, ino-qatinut attaveqarneq

jobindhold

sulilluni ajutoorneq

timikkut tarnikkulluunniit ajoqusernermik kingu-neqartumik, sulinermi suliffimmiinnermiluunniit tassannaannaq pisoqarnera, sivikitsukullammil-luunniit sunnerneqarneq

arbejdsulykke

sulinermi ajoquserneq

sulinermit ajoqusernermut sulillunilu ajortoornernut taaguut ataatsimoorussaq

arbejdsskader

sulinermi sukkassuseq

suliassap ataatsip suliarinerani sukkassuseq eqqarsariallaqqissuserluunniit, sulianut katitigassa-nut suleriaaseq assigiiaartoq, suliassanulluunniit sukkasuumik suliarisariaqartunut atorneqartartoq

arbejdstempo

sulinermik pissuteqartumik uippakajaarneq

sullivimmi pissutsit pissutaallutik timikkut tarnik-kulluunniit ilungersorneq

stress, arbejdsbetinget

sulinermit ajoquserneq

1) timikkut tarnikkulluunniit ajoqut, nappaammut ersiut sulisinnaassutsilluunniit killeqarnera, suliffimmi siviisuumik pissuserineqarsimasut patsisigalugit pinngortoq

2) suliamic patsiseqartumik ajoqutigineqalersinnaasut pisortatigoortumik taarsiissutigineqartussat akuersissutigineqarsimasut
erhvervsygdomeq

sulinngitsoorneq

1) sulisup suliartunngitsoornera

2) sulisup sulisulluunniit tamarmiullutik napparsimanermik, naartunermik, erninermi sulinngiffeqarnermik, sulinngikkallarnermik allamilluunniit patsiseqarluni akuereqarluni suliffimmiinngitarnerat
fraværet

sulisoqarnermut politikki

1) aqutsisut sulisunut isiginninnerat imaluunniit pissusii

2) najoqqutassiat, isumaqatigiissutit, pilersaarutini nalunaarutit, suliffeqarfimmi periaatsit allassimasut allassimangitsullu (aningaasarsianut isumaqatigiissutit, sulisoqarnermut atugassarititaasunik kiisalu makkununga najoqqutassianut; pujortarneq, imigassamik atuineq, suliffeqarfimmi atugarisat il.il., aqutsisut isumaannik imaqarsinnaaput)
personalepolitik

sulisoqarnermut politikkiimi suliniutit

suliniutit, aaqqiissutit, aqutsisut sulisunut isiginninnerannik imaluunniit pissusiinnik allannngortitsineq
personalepolitiske tiltag

sulisumik oqaloqatiginninneq

pisortatigoortumik sulisup pisortallu ataatsimiinnerat, sulisup suliaasa qanoq ingerlanerat pillugit ataatsimiinneq
medarbejdersamtale

sulisunik ineriartortitsineq

1) sulisut ilisimasaasa (piukkunnassuseq, paasininneq), sapinngisaasa (piginnaasaqarneq, pikkorissuseq) imaluunniit piumassusaasa (periareersimaneq, kajuminneq) annertusinerat imaluunniit taakkunatigut pisuunnguallannerat

2) suliffeqarfimmi sulisut ilisimasaasa, sapinngisaasa imaluunniit piumassusiisa annertusiniissat pisuunnguallannissaalluunniit anguniarlugu suliuteqarneq, aallartitsineq
medarbejderudvikling

sulisunut atugarititaasut

suliffeqarfimmi sulisunut atugassarititaasut, makkununga tunngatinneqarajuttartut; atugarissaarinnissamat, inuit suliffiusut iluarsaanerit, tunissutianut aningaasarsiat saniatigut iluanaarutit; ass. ”isumaqatigiissut aningaasarsianut sulisoqarnermullu atugarititaasunik tamanut atuuttoq”
personaleforhold

sulisut ineriartornissaat siunertaralugu oqaloqatiginninneq

sulisup pisortaatallu ataatsimiittarnerat pilersaarsiorluagaq aalajangersimasumik pisortoq (ass. ukiu-moortumik), ataatsimiinnermi aqquissuulluakkamik piareersarluakkamillu oqaloqatigiinnikkut qulakkeerneqartarpoq sulisup imminut nalilernerat, nalilinnermi pineqartup ineriartortitsinikkut anguniagassaasa pilersaarutaasalu takussutissaqalernissaat anguniarneqartarpoq, ataatsimiinneq pilersaarutit isumaqatigiissutigisimasat (suut oqallisigineqassanersut, naalisaneq qanoq isikkoqartinneqassanersoq, il.il.) malillugit ingerlanneqartarpoq
medarbejderudviklingssamtale (MUS)

sulisut sunniuteqaqataanerat

sulisut suliffimmi pissutsinut, suliffiup aaqquissuunneqarneranut taassumalu qanoq ingerlanneqarnissaanut sunniisinnaasuseqarnerat imaluunniit aalajangiisinnaataanerat
medarbejderindflydelse

sulisut taarseraappallaartut

suliffeqarfimmi sulisut nikerarnerujussuat, ass. sulileraluartut piffissaq sivikitsuunnaq sulereerlutik soraartarnerat
personalegennemtræk

sullivimmi aqqissuussinerup ineriartortinera

1) suliffeqarfiup pitsaasumik kinguneqartussamik suliyaasa, suleriaasiata, aaqqissuusaaneratalu allan-gornerat

2) aqutsisut sulisullu (inuttut/suliffimminnulluun-niit tunngatillugu) ilinniarnerat, paasinninnerat, nutaaliornerat, suliffeqarfimmu/suliffigisamat pitsannguallaataasoq
organisationsudvikling

sullivimmi pissutsinut pissutaasut

pissuseq, piumasaqaat pisinnaasalluunniit ilaat suliffiup avatangiisiinik ersersitsisut, ass. ”sullivimmi atortutigit avatangiisit pissutaasut” soorlu nilleq, nipiliorneq, sukkassuseq imaluunniit ”sulivimmi tarnikkut inooqatigiinnikkullu atugassarititaasut” soorlu imminersorluni sulineq, ilinniarnissamat periarfissat, sunneeqataasinnaaneq, uippakajaarneq, kisimiilluni sulineq, atuuffiit imminnut assortuut-tut
arbejdsmiljøfaktor

sullivimmi pissutsit

1) sulisup suliffimmini misigisai, suliffeqarfimmi pissutsit sulisumut sunniuttartut imaluunniit sulif-feqarfimmi pissutsit sulisunut atugassarititaasut

2) sulisut tamarmiullutik suliffeqarfimmi misigi-saat

3) suliffeqarfimmi pissutsinik piumasaqaatinil-luunniit ataasiakkaanik amerlasuunilluunniit isi-ginnaarnikkut (”nakerisarsiunngitsumik”) nalilii-neq
arbejdsmiljø

sullivimmi pissutsit artukkiisut

suliap suleqatigiinnerulluunniit timikkut imaluun-niit tarnikkut nungullarsaataasut, peqqissutsimik ajoqusiisut
belastende arbejdsforhold

sullivimmi tarnikkut atukkat pissutaanerat

pissutsit akornanni pissuseq ataaseq ataatsimooru-taasumik tigussaangitsutigit ersiutaasoq, soorlu; namminersorsinnaaneq, ilikkarsinnaaneq, sunnee-qataasinnaaneq, uippakajaarneq, kisimiilluni suli-neq, atuuffiit imminnut assortuunnerat, nakkarsaa-neq
psykisk arbejdsmiljøfaktor

sullivimmi tarnikkut inooqatigiinnikkullu atugassarititaasut

suliffeqarfimmi atortutiguunngitsoq atortitaasut, sulisut akornanni pinngortartut, ass. suleqatigiin-nikkut ilinniartinneqarnissamat periarfissat, atuuf-fiit imminnut assortuunnerat, nikassuinerit
psykosociale arbejdsmiljøfaktorer

sullivinni tarnikkut atukkat

1) suliffimmi pissutsit atugarisallu (aamma taane-qartartut; sullivinni tarnikkut inooqatigiinnikkullu atukkat) aamma/imaluunniit sulinermi atugarisat tigussaangitsut, suleqataasumit ataatsimit suleqa-tigiinnilluunniit tamanit misigineqartartut

2) suliffimmi immikkut pissutsit inuup ataatsip su-liamik nuannarinnissinnaanerminut pingaartutut isigisai
psykisk arbejdsmiljø

sullivinni tarnip pissusiinik ilisimasat

tarnip pissusiinik ilisimatusarfiit ilaat, tassani inuit suliffimminni atugarisartagaat sammineqartarpoq
arbejdspsykologi; arbejds- og organisations-psykologi

sunneeqataaneq

sulisut suliffimmi pissutsinut, aaqqissuunneqarne-ranut suliassallu ingerlanneqarnerannut sunneeqa-taasinnaanerat aalajangeeqataasinnaaneralluunniit
medindflydelse

sunneeqataasinnaaneq

suliffimmi pissutsinut, aaqqissuussinermut taakku-ninngalu piareersaanernut sunneeqataasinnaassuse-qarneq aalajangiisinnaanerluunniit
indflydelse

T

takutitsineq

paasissutissanik aalajangikkanillu inuup ammasu-mik paasitinneqarnera
konfrontation

tangilik

isumaqartitsisoq, iluarisimaartitsisoq
meningsfuld

tangilimmik suliqaarneq

suliffik suliassarpassualik
meningsfuld beskæftigelse

tapersorsorneqarneq

suliffimmi ajornartorsiummik naammattuinermi, ass. suleqammit imaluunniit suleqatinit, siunner-sorneqarsinnaaneq, ikiorneqarneq imaluunniit ikiorneqarsinnaaneq
social støtte

tarnikkut artukkerneqarneq

(suliffimmi) pissutsit tarnikkut sakkortuumik sunniisut imaluunniit tarnikkut inuuneqarnermut nukillaarsaat (suliffimmi tarnikkut atukkat soorlu atuuffiit imminnut assortuunnerat, malersuinerit, suliffimmi atorutigut atugassarititaasunit soorlu nipiliornerit, suleqatigiit nikittaattarnerat patsisaa-sinnaapput)
psykisk belastning

tarnikkut ikiueqqaarneq

tarnikkut ikiorserneqapallanneq ass. sulinermi ajutoortoqarnerata kinguninngua
psykisk førstehjælp

tarnikkut inooqatigiinnikkullu atugassari-taasut

suliffeqarfimmi inuit (tamarmik immikkut tarnik-kut pisariqartitalit) suleqatigiinnerisa akornanni (inooqatigiinnermi) pissutsit (susat, naatsorsorne-qarsinnaasut) suliffeqarfimmillu ataatsimut pis-sutsinik pilersitsinerat
psykosociale betingelser

tarnikkut katsorsartinneq

peqqissuunissamik tarnikkut suliniut
psykologisk behandling

tarnikkut naalliutitsineq

aaqqissuussamik tarnikkut sakkortuumik ajortu-mik sunniineq ajoqusiniarnermik siunertalik, ass. malersuinerit, ingasattajaartumik nikassuinerit
psykisk terror

tarnikkut nakuuserfigineqarneq

1) soorasaarinerit, ingasattajaartumik kanngunar-saanerit ingasattajaartumillu nikassuinerit [na-linginnaasumik isumaa]

2) timikkut nakuuserfigineqarnerup tarnimut sun-niutaa [1-imut naleqqiullugu annertunerusumik isu-maqarpoq]

3) tugarujussuarneq suliffimmilu sakkortuumik pisoqarsimatillugu misigisat, imaluunniit pinngit-

soorani misigisariaqarsimasat [taaguut sulinermi ajoqusernermut atorneqartarpoq, ass. pinngitsaali-neqarluni sulitilluniluunniit imminortumik isigi-saqarneq, tarnikkut nakuuserfigineqarnertut oqaa-tigineqarsinnaanngitsoq]
psykisk vold

tarnikkut peqqissuseq

1) tarnikkut atugarisat (taamaattuartut)

2) tarnikkut ajoqusersimanermik nassuiaat
psykisk helbred; mentalt helbred

tarnikkut piumasaqaatit

suliasamik naammassinninnissamat eqqarsaar-taatsikkut piumasaqaatit, ilimagisat, naatsorsuutit, ass. naammagittarneq, qasujaanneq, pissutsinut nutaanut naleqqussarsinnaasuseqarneq
krav, psykologiske

tarnikkut qisuariaatit

sakkortuumik misigisqaqarsimanermi tarnikkut kingunerluutit
psykiske reaktioner

tarnikkut timikkullu sungiusarneq

ilinniarnermik aaqqissuussineq (nakuuserartunik sullissisunut piukkunnarsagaq ass. parnaarussanik imaluunniit tarnimikkut napparsimasunik sullita-linnut) timip tarnillu/silatussutsillu atoriataarsin-naanissaannik ilinniarneq, ass. makku ilinniarne-qartarput; aniguinissamat iliuuserisinnaasat kiisalu eqqissisimarpaluttumik pissusilersornissaq
psykofysisk træning

tatiginninnginneq

tutsuiginninnginneq, upperinninnginneq
mistillid

tatiginninnginneq

1) inummut tatiginninnerup annikillinera (tatigin-nikkunnaarneq) inuilluunniit arlallit akornanni tati-geqatigiinnerup annikillinera, aklerliinnerup ma-linniutigigajuttaga

2) [immikkut isumalik] mianersoqqusinermi soraar-sitsinermilu atorneqartarpoq (pissutsinik illuinnaa-siorluni naliliinermi)
manglende tillid

tatiginnginnermik nalunaaruteqarneq
allakkatigut oqaatitigulluunniit inuup naatsorsuutigisinnaannginneranik tatiginnginneranilluunniit nalunaarutiginninneq
mistillidserklæring

tiinganiakujuffigineqarneq
qaninniarfigitikkusunnani qaninniarfigitinneq, tiinganiarfigineqarneq, oqaluffigineqarneq, attuaalaartinneq, tiinganissamat ”neqeroorfigitinneq”
seksuel chikane

timikkut malunniutit
tarnikkut artukkerneqarnerup sunnerneqarnerulluunniit takussutissai; napparsimaneq, artukkerneqarneq, timip ilaata pisinnaasaasa timillu pisinnaasaasa annikillineqarnerat
fysiske symptomer

timikkut nakuuserfigineqarneq
timikkut nakuuserfigineqarneq (annersartinnikkut, tukertartinnikkut, erfagiunneqarnikkut, il.il.)
fysisk vold

timikkut nukillalaarneq
timikkut qasorujussuarluni misigineq
fysisk udmattelse

timikkut tarnikkullu anniaatit
timikkut nappaatit imaluunniit nappaatit ersernerat, tarnikkut atukkat imaluunniit artukkerneqarnikkut ersertoq
psykosomatiske lidelser

timikkut tarnikkullu nalerisimaarneq
1) inuup misigissusaa inuilluunniit misigissusaat makkuusut; peqqissuseq, inuummarissuseq, ineriartorneq, inuulluataarnerlu [nalinginnaasumik isumaa]

2) pissutsinit ass. suliffimmi misigisat, sunnertinnerit, ”tunissutit” naatsorsuutigisamit allaanerungitsut, [immikkuullarissumik isumaqartillugu, sullivinni avatangiisinik misissuinermi atorneqarajuttartooq, il.il.]
trivsel

U
uippakajaarneq
stressi
timikkut imaluunniit tarnikkut artukkerneqarneq, ilungersorneq, eqqissisimannginneq, annilaanganermillu pilersitsisoq
stress

uippakajaarneq
uippakajaarnermit qisuariaat
avataanit artukkigaanermi ass. tarnikkut qisuariarneq makkunuunatigut ersertartooq; ilungersorneq, annilaanganeq, nikallunganeq, uumisooqqajaaneq, sinnarlunnerluunniit imaluunniit timip qisuariarnera, ass. ima ersersinnaasoq; timip qisuariartarnerata/periataarsinnaanerisa oqimaaqatigiinnerisa allangornerat
stressreaktion; stresstilstand

uippakajaarnermit qisuariaat
uippakajaarneq
avataanit artukkigaanermi ass. tarnikkut qisuariarneq makkunuunatigut ersertartooq; ilungersorneq, annilaanganeq, nikallunganeq, uumisooqqajaaneq, sinnarlunnerluunniit imaluunniit timip qisuariarnera, ass. ima ersersinnaasoq; timip qisuariartarnerata/periataarsinnaanerisa oqimaaqatigiinnerisa allangornerat
stressreaktion; stresstilstand

uippakajaarnerup kingunerisaanik tarnikkut qisuariarneq
artukkerneqarnermi tarnip qanoq issusaa, ass. ilungersorneq, annilaanganeq, nikallunganeq, uumissueqqajaaneq, sinnarliorneq
stress, psykisk

uippakajaarnerup kingunerisaanik timikkut qisuariarneq
qaratsap artukkerneqarnerata kingunerisaanik timip qisuariarnera soorlu timip qisuariartarnerata/periataarsinnaanerisa oqimaaqatigiinnerisa allangornerat
stress, fysiologisk

uippakajaarnerup sunniunna

timikkut tarnikkulluunniit artukkerneqarneq ass.
isummamut ima sunniussinnaasoq; ilungersorneq,
annilaanganeq, nikallunganeq, uumisoqqajaaneq,
sinnarlioneq imaluunniit ass. timip ima qisuariar-
nera; timip qisuariartarnerata/periataarsinnaanerisa
oqimaaqatigiinnerisa allanngornerat
stresspavirkning

unnuarsiorneq

suliffik unnuami suliffigineqartartoq, nal. 22 - 06
suliffigineqarajuttartoq
natarbejde

unnuarsiornermi taarsiineq

sulisut nikinnerisa pingajuat ass. nal. 22 - 06
natskift

uoverksuelige krav
de forlængender og forventninger der stilles til arbejdsindsatsen eller opgaveløsningen er vanskelige at forstå, eller virker overvældende

pinnaasqaatti inoornartut

uvirkelighedsforneemmelse
oplevelse af at man ikke rigtig er til stede i de aktuelle omgivelser, eller at man oplever noget der ikke stemmer overens med sædvanlige erfaringer, og som derfor virker indbildt eller uforståeligt

diviisunngiitsunntut misinnarvoq

verbal trussel

udsagn, fx i form af tiltale, råb, hvisken, der tillægger en anden person

oqaastitigut siooraasaarivneq

virksomhedskultur

det samlede sæt af vaner, adfærdsmønstre, værdier, antagelser og symboler der findes i en virksomhed eller på en arbejdsplads

suliffiqartimmi kulturtut

voldsom hændelse

begivenhed, fx tilfældigt tilfælde, som har en kraftig virkning på omgivelser eller personer, eller den op-levelse at være vidne til en ulykke eller chokerende begivenhed, eller blive udsat for vold

pisovq sakkorvoq

voldsrisiko

en vurdering af hvor stor mulighed der er for at komme til skade, ved at blive udsat for fysisk eller psykisk overgreb

nakkunserfigtineqarsinnaaneq

U

udbrændthed

(1) psykisk tilstand, hvor man har mistet engagement i sit arbejde og i de klienter, elever, kunder man har med at gøre

(2) langvarig tilstand af fysisk og psykisk udmatelse, som kan skyldes langvarig stress eller forhold i det psykiske arbejdsmiljø

nuktsaasaaneq

udstødning

afvisning, udelukkelse fra det sociale fællesskab

alarneqarvneq

udviklende arbejde

et arbejde med opgaver der giver grobund for berigelse og forøgelse af medarbejdernes kvalifikationer og kompetencer

suliffik inervartortutisovq

udviklingsmulighed

de områder, forhold, initiativer, fx ledelsesform, arbejdstilrettelæggelse, som har sigte mod at give gode betingelser for medarbejderudvikling

inervartortutisinnaaasut

udviklingsmøtale

en bestemt form for medarbejdersamtale, hvor indholdet er specielt rettet mod medarbejderens fremtidige mulighed og kompetenceforøgelse med hensyn til jobbet og samarbejdet

inervartortutisovq angunnavarvneq

uklare krav

de ønsker, forventninger, målsætninger der er til opgaven eller arbejdsindsatsen, er ikke tydeligt formuleret

pinnaasqaatti erservertutut

uklare mål

utydelig eller manglende formulering af hvad der skal opnås med arbejdsopgaven, eller hvad man skal stræbe mod i opgaveløsningen

angunnavarvneq erservertutut

ulykkerisiko

en vurdering af hvor stor risiko der er for at pådrage sig en øjeblikkelig arbejds-skade

ajfutoortutisinnavaaneq

teambuilding psykologisk og social træning af en gruppe, således at de kommer til at arbejde mod et fælles mål der er sammensat med henblik på at udføre en bestemt opgave, fx ved anvendelse af forskellige gruppe-toder, hvorat lejrure, rappelling og andet ekstrem sport er populære og anvender hinandens forskellig kompetencer bedst muligt

snleqatigtileristsinlarneq

tilfredshed *arþejðsliþfæðshed* behagelig eller positiv følelsesmæssig tilstand, som er resultat af (den samlede) vurdering man foretager i forhold til sit arbejde

naamaagstisnaarinnineq; sultanik

naamaagstisnaarinnineq

traumatisk hændelse begivenhed eller voldsom oplevelse, der efterlader sig et langvarigt (psykisk) spor ("traume" = græsk ord for sår)

sakkortuunik misigisaqarneq

trivsel

(1) en følelsesmæssig tilstand hvor en person (eller gruppe) er i besiddelse af, eller forbundet med sundhed, livskraft, vækst, velvære [almindelig dagligdags betydning]

(2) en tilstand der er et resultat af en vurdering hvor de oplevelser, påvirkninger, "ydelser" man modtager fra omgivelserne, fx arbejdet, ses i forhold til de forventninger man har til de samme omgivelser [mere specifik betydning, som ofte optræder i forbindelse med arbejds miljøundersøgelser, mm]

tmikkut tarnikkullu nalertisnaarneq

truede adfærd

opførsel, udtryksformer, fx bevægelse, øjekast der virker skræmmende

þunnsaarneq

trusel

udsagn, fx i form af tiltale, råb, hvisken eller adfærd, "nonverbal trusel", fx bevægelse med hænderne der antyder kvælning, der tilkendegiver at man vil skade eller straffe en anden person

stoorsaarneq

stressreaktion *stressistand* det resultat, af enten psykisk art, fx i form af angst, spændthed, nervøsitet, irritabilitet, søvnproblemer, eller af fysiologisk art, fx i form af ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balancer, der følger efter udfra kommende belastninger

nippakajarnevit qisuariaat

det resultat, af enten psykisk art, fx i form af angst, spændthed, nervøsitet, irritabilitet, søvnproblemer, eller af fysiologisk art, fx i form af ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balancer, der følger efter udfra kommende belastninger

stress tilstand *stressreaktion*

det resultat, af enten psykisk art, fx i form af angst, spændthed, nervøsitet, irritabilitet, søvnproblemer, eller af fysiologisk art, fx i form af ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balancer, der følger efter udfra kommende belastninger

nippakajarneq

supervision

(1) metode, i samtaleform, til udvikling af faglige og personlige færdigheder i professionelle, arbejds-mæssige sammenhænge, baseret på arbejdsforhold mellem de to parter: supervisor og superviserand

sinnerversertaaq superviston

(2) fællesbetegnelse for flere samtaleformer, fx tillige: konsultation, kollegial vejledning, ledelsesmæssig instruktion, coaching

svækket hukommelse

permanent eller forbigående tab af evnen til at huske (amnesi), som er et symptom ved flere sygdomme, bl.a. demens

þuigtuorneq

svækket tidspåttelse

forandringer i den måde tidstrum formes på, forårsaget af sygdomstilstand, ændringer i det biologiske system

þiffissamik naatsorsuilluarsinnaafnunnaarneq

team

(1) gruppe eller hold, der arbejder tæt sammen, mod et fælles mål

T

snleqatigitt; þaninnu snleqatigitt

(2) [i visse tilfælde brugt således] gruppens evne til gindingsløst samarbejde og/eller præstation inden for allerede definerede rammer

social støtte

man modtager, eller har mulighed for at få hjælp, vejledning fra en eller flere, fx kolleger, når man møder vanskeligheder i arbejdet

*tapersersornepqarueq***social tidstyrme**

de inddelinger af døgnets timer, i regelmæssigt tilbageliggende tidsintervaller, der er bestemt af forhold i omgivelser, familie, samfund

*pidffissap ingerlarueq***sort humor**

grotesk eller makaber form for morsomhed, der af en person kan blive anvendt som psykologisk beskyttelse af sig selv, eller for at kunne klare et makabert, voidsomt, psykisk belastende arbejde

*qutaaungitsumik qutassorneq***sorteringsarbejde**

et arbejde hvor man inddeler noget, fx genstande, efter kvalitet, størrelse, farve mv.

*imnikkoortterilluni suliaqarueq***søvnforstyrrelse**

ændringer i det normale søvnmønster, fx vanskelighed ved at falde i søvn, hyppig opvågning osv

*sinnarlorueq***spillerregler**

det regelsæt, de sædvaner, kutymer, der er gældende på en arbejdsplads, ofte i form af uskrevne regler

*malitassiat***stærkt bundne arbejdsopgaver**

opgaver hvor den der skal udføre dem har meget lille indflydelse på hvordan de skal udføres

*suliakkitissutit allaanngortinneqarpiarsin-naaungitsut***stillingbeskrivelse**

en opgørelse, oftest skriftlig, af arbejdsområder, ansvar, beføjelser, mm der hører til en titel eller placering i virksomheden

*atortup imarissat***stimulerende midler**

noget der sætter fysiske eller psykiske aktiviteter i gang, og/eller noget som virker opkvikkende, fx medicin, kaffe, mm

*innummarissaatit***stor arbejdspress**

mange eller vanskelige arbejdsopgaver, der skal løses inden for en bestemt (snæver) tidsramme

*sunissasqapallaaueq***stress**

ydre fysisk eller psykisk belastning, der skaber en indre tilstand af anspændthed, uro, nervøsitet, som selv denne tilstand i sig selv

*stresst; nippakafaarueq***stress, arbejdsbettinger**

fysisk eller psykisk anspændthed, fremkaldt af forhold i arbejdet

*sulinermitk pissuteqaruumik nippakafaarueq***stress, fysiologisk**

kropslig reaktion, fx ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balance, fremkaldt af hjernens oplevelser af udefrakommende belastninger på personen

*qisuarlarueq nippakafaarueq kingunerisaaik timikkut***stress, psykisk**

sindsmæssig tilstand, fx i form af anspændthed, nervøsitet, nedtrykthed, irriterabilitet, søvnproblemer, forårsaget af belastninger

*qisuarlarueq nippakafaarueq kingunerisaaik tarikkut***stressende job**

belastende arbejde, der medfører sindsmæssig tilstand, fx i form af anspændthed, nervøsitet, nedtrykthed, irriterabilitet, søvnproblemer, eller kropslige reaktioner, fx ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balance

*sulitaa nippakafaaruarroq***stresshormoner**

noget stoffer, med forskellig virkning, der udskilles fra binyrmarven (adrenalin) eller binyrebarken (kortisol) som følge af psykiske eller fysiske belastninger

*hormont nippakafaarutisarsartut***stresspåvirkning**

ydre fysisk eller psykisk belastning, der medfører sindsmæssige tilstande, fx i form af anspændthed, nervøsitet, nedtrykthed, irriterabilitet, søvnproblemer, eller kropslige reaktioner, fx ændringer i kroppens elektrisk/kemiske balance

nippakafaarueq sunnunuerua

samarbejdsrelationer

de formelle, beskrevne forbindelser eller arhængige heder mellem virksomheder, afdelinger, personer, fx når de skal løse opgaver sammen

suliffjffqarfup attvveqaaatqarfjfsarvagat

samarbejdsanskelighed

en psykosocial arbejds miljøfaktor, i form af gind- ninger mellem personer eller afdelinger, der skal have kontakt med hinanden, eller løse opgaver i fællesskab

suleqatigitilluannunginneq

seksuel chikane

uønskede tilnærmelser, tiltale, omtale, berøring, ”tilbud” af erotisk karakter

tiingamiankujffjiginqarveq

selvstyrende grupper

en større mængde arbejdsopgaver, fx arbejdet i en hel afdeling, overdrages til et hold medarbejdere, der selv fortager både arbejdsrettetlæggelse og udførelse af opgaverne uden en formel leder, i modsætning til en afdeling, med en afdelingsleder der bestemmer hvordan arbejdet skal udføres

suleqatigitilluminunt aquntit

selvtillid

tiltro til egne evner og kunnen, selvskikthed

timinunt taftiginq

sikkerhedsarbejde

en række job og funktioner beskrevet i arbejds- miljøloven, som udføres af arbejdsledere og sikker- hedsrepræsentanter for at forebygge ulykker og sundhedsskader på arbejdspladsen

tsunannaaallissavaarvup tungaavitigtur

sullissineq

sikkerhedsorganisation

en konstruktion der er fastsat i arbejds miljøloven, og som består af en række personer, herunder arbejdslederne, arbejdslederne og valgte sikker- hedsrepræsentanter, og grupperinger, herunder sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg, der skal udføre bestemte opgaver, således at arbejds miljøet er sundheds mæssigt forvarligt og ulykker forebygges

tsunannaaallissavaarvup tungaavitigtur

vaqqussissineq

sikkerhedsrepræsentant

en person der er valgt af en gruppe medarbejdere til på vegne af disse at varetage en række opgaver på arbejds miljøområdet, bl.a. vurderinger, registrerin- ger og kontrol med arbejds miljøet, for at forebygge arbejds skader

tsunannaaallissavaarvumt sinnittisog

skitrearbejde

skitrehold sarbejde, holddritsarbejde en arbejdsrettetlæggelse hvor arbejds tidens placering i døgnet, for den enkelte gruppe, veksler fra uge til uge, således at produktionen kan foregå uafbrudt i hele døgnet

suleqatigitilluannunginneq

skitrehold sarbejde

holddritsarbejde, skitrearbejde en arbejdsrettetlæggelse hvor arbejds tidens placering i døgnet, for den enkelte gruppe, veksler fra uge til uge, således at produktionen kan foregå uafbrudt i hele døgnet

suleqatigitilluannunginneq

skydeskiven for løjer

den person der gøres til genstand for morskab fra kolleger eller ledelse, eller, mere alvorligt, bliver mobbet eller chikaneret

qinngasavaarvagarvartuq

sladder

bagtalelse, negativ omtale af en person, eller udbrudelse af rygter om personer eller begivenheder

paqqaaqaaarvinnineq

små krav

ønsker, fx i en lønforhandling, eller forventninger, fx til jobindholdet, der ikke er ret store

pinnaasqaatit annittisut

social isolation

(1) tilstand hvor man arbejder meget alene, uden regelmæssig kontakt til kolleger

inogatinnut attvveqanngineq

social kontakt

der arbejdes sammen med eller i nærheden af andre, fx kolleger

inogatinnut attvveqarveq

psykosociale arbejdsmiljøfaktorer

de enkeltforhold blandt de immaterielle arbejds-
betingelser der udspringer af samspillet mellem
personerne på en arbejdsplads, fx læringssmulighe-
der gennem teamwork, rollekonflikter, chikane
sullivimmi tarnikkut inooqatiginnikkullu
atungassarittaausit

psykosociale betingelser

de (objektive, målbare) forhold der er til stede på en
arbejdsplads hvor mennesker (med hver deres
psykologiske forudsætning) arbejder sammen
(i et socialt fællesskab) og skaber deres fælles
arbejdsmiljø
tarnikkut inooqatiginnikkullu
atungassarittaausit

psykosocialt arbejdsmiljø

(1) den del af forholdene og betingelserne på arbejds-
pladsen der omhandler samspillet mellem personer
(2) [hyppigt brugt betydning] det samme som

psysittit inooqatiginneerigullu sullivimmi
psissittit

psykosomatiske lidelser

legemlige (somatiske) sygdomme eller symptomer,
fremkaldt eller forværet af mentale forhold eller
belastninger
tarnikkut tarnikkullu anniaatit

R**rå tone**

(1) grov, brutal, bisset omgangstone

(2) der er en omgangsform på arbejdspladsen hvor
man ikke tager hensyn til hinanden
beqqavrittsunik pissusilersoreneq

risikofyldt arbejde

opgaver/job der ud fra statistiske betragtninger
indbærer en stor fare for at pådrage sig en skade
sulliaq naavialiffiminniaasos

rollekonflikt

en person udsættes for modstridende forventninger
til sin adfærd, eller forventes at skulle indtræde i,
eller opfylde to eller flere funktioner samtidig
atunffitt imminnut assortuuttut

rutinearbejde

opgave der er gentaget så mange gange, at den ud-
føres uden at man tænker, eller at det er nødvendigt
at tænke nærmere over hvordan den udføres
sulliat assigitaaginnaaat

rygtedannelse

bevædt eller ubevædt igangsættelse eller spredning
af nyheder eller oplysninger, som er delvis opdtige-
de, og som spredes fra person til person
ingstineq

S**samarbejde**

(1) flere personer løser en opgave i fællesskab, fx
"de tre bogholdere opstiller regnskabet i samarbej-
de" [dvs. neutral beskrivelse af en funktion]

(2) udtryk for at det forløber gnidningsløst når flere
skal udføre opgaver, hvor de er afhængige af
hinanden eller har behov for hinandens hjælp,
eller hinandens resultater, fx "at opgaven blev
færdig til tiden skyldes et godt samarbejde", "i
gruppe A er der i modsætning til gruppe B virkelig
tale om samarbejde" [dvs. et positivt værdiladet
udtryk for hvordan noget forløber]

(3) de formelle, beskrivne relationer eller afhængig-
heder mellem virksomheder, afdelinger, personer,
fx "de to kommuner er indgået i et samarbejde"
[dvs. beskrivelse af at der er nogle ikke nærmere
specificerede relationer]

sulleqatiginneq

(4) omgangsformen på arbejdspladsen er præget af
positivt værdiladet udtryk for en del af psykiske
arbejdsmiljø

samarbejdsproblem

en psykosocial arbejds miljøfaktor, i form af
gnidninger mellem personer eller afdelinger, der
skal løse opgaver i fællesskab, som har udviklet sig
til at blive en forhindring for opgaveløsningen,
eller som kan anvendes som begrundelse for
drastiske indgreb
sulleqatiginneerimmi ajornarvorsutisuleqarneq

sulleqatiginneerimmi ajornarvorsutisuleqarneq

Post Traumatic Stress Disorder-PTSD

posttraumatisk belastningsreaktion

en psykisk sygdom som kan optræde efter voldsomme hændelser, chokerende begivenheder eller livstruende oplevelser

sakortuumnik nalaaataqarsimanerup
kinguneranik tarnikkut uippakajaarneq

posttraumatisk belastningsreaktion

Post Traumatic Stress Disorder-PTSD

en psykisk sygdom som kan optræde efter voldsomme hændelser, chokerende begivenheder eller livstruende oplevelser

sakortuumnik nalaaataqarsimanerup
kinguneranik tarnikkut uippakajaarneq

præcisionsarbejde

arbejdssopgaver der indebærer (behov for) stor nøjagtighed, eller indeholder meget små bevægelser

mitaneruusuteqqissagaassanik suliaqarneq

psykisk arbejdsmiljø

(1) den del af forholdene og betingelserne på arbejdspladsen der omhandler samspillet mellem personer (også betegnet psykosocialt arbejdsmiljø) og/eller andre immaterielle arbejdsbetingelser, således som det opleves af den enkelte medarbejder eller af de samlede medarbejdere

(2) de specielle forhold på arbejdspladsen som den enkelte person finder afgørende for om man har mulighed for at opnå arbejdsglæde

sullivinni tarnikkut atukkat

psykisk arbejdsmiljøfaktor

et enkelt forhold/betingelse blandt mange, der til sammen beskriver de immaterielle arbejdsbetingelser fx selvstændighed, læringsmulighed, indflydelse, samarbejde, stress, alenearbejde, rollekonflikter, chikane

sullivinni tarnikkut atukkat pissutaanerut

psykisk belastning

(arbejds-)forhold der giver kraftig sindsrædsel på virkning eller slider på sjælelivet (kan stamme fra såvel psykiske arbejdsmiljøfaktorer såsom rollekonflikter, mobning, som fra fysiske arbejdsomstændigheder såsom støj, skiftarbejde)

tarnikkut artukkerneqarneq

psykisk førstehjælp

den indsats af psykologisk art der gives umiddelbart

tarnikkut ikineqqaarneq

psykisk helbred

mentali helbred

(1) den (varige) sindsrædsel tilstand man befinder sig i

(2) beskrivelse af om man har pådraget sig skader på sindet

tarnikkut beqqissuseq

psykisk terror

udøvelse af ekstremt voldsom, systematisk sindsmæssig påvirkning af andre, med den hensigt at skade dem, fx mobning, chikane af særlig grov art

tarnikkut naallittitsineq

psykisk vold

(1) trusler, grove krænkelse, grov chikane [almindelig betydning]

(2) virkningen på sindet af fysiske overgreb [udvidet betydning i forhold til 1]

(3) chok og voldsomme oplevelser der sker i forbindelse med arbejdet, eller som man er tvunget til at overvære [en betydning der specielt bruges ved arbejds-skader, fx tvunget eller arbejdsrædsel overværelse af selvmord, der ikke ville blive betegnet psykisk vold]

tarnikkut nakuusertfigineqarneq

psykiske reaktioner

eftervirkninger af mental art efter fx voldsomme begivenheder

tarnikkut qisuariaatti

psykologisk træning

et uddannelsesprogram (der retter sig mod personalet der omgås voldelige personer fx fængselsindsatte eller visse psykiatriske patienter) hvor man opøver evnen til at bruge både sin krop og sit åndelige/intellektuelle beredskab, herunder fx frigtørelsesgreb og bevidst beroligende adfærd

tarnikkut timikkullu sungtsaarneq

psykologisk behandling

indsats i helbredende øjemed der retter sig mod sindet

tarnikkut katsorsartineq

plianlægning

den del af en arbejdsopgave eller af en produktion, der går forud for selve udførelsen, og hvor man tager stilling til hvordan den skal udføres, hvilken metode der skal anvendes, hvor mange der skal

personaleforhold

de betingelser medarbejderne er underkastet på en arbejdsplads, ofte brugt om vel færdsforanstaltninger, lokalernes udførelse, særlige goder eller fordele ud over lønnen: fx "overenskomsten omfatter alle løn- og personaleforhold"

personalegennemtræk

arbejdspladsen er præget af stor udskiftning i medarbejderstab, fx ved at de ansatte siger op efter kort tids ansættelse

personalepolitik

1) den måde hvorpå ledelsen forholder sig til eller behandler de ansatte

personalepolitiske tiltag

initiativer, foranstaltninger, ændringer vedrørende den måde hvorpå ledelsen forholder sig til eller behandler de ansatte

personbårne alarmsystemer

arrangement hvor den enkelte medarbejder bærer en lille radiosender, således at man, ved tryk på en knap, kan tilkalde hjælp fra andre, fx brugt af personale der omgås voldelige patienter eller fængselsindsatte

personlig udvikling

forøgelse eller berigelse af erkendelse, viden, kompetence, motivation

patientkontakt

de arbejdsopgaver eller den del af arbejdstiden, fx for en læge, sygeplejerske, hvor man taler med eller er i lokale med dem man behandler

patientkontakt

psykisk tilstand eller opmærksomhed heraf, hvor man, fx gennem forberedelse, er indstillet på, rede til at udføre en opgave eller træffe en beslutning

parathed**overbelastning**

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

overbelastning

2) en proces hvor ledelse og medarbejdere gennemgår (personlig og/eller faglig) læring, erkendelse, nyskabelse, der beriger den samlede virksomhedsarbejdsplads

organisationsudvikling

1) en ændring i arbejdspladsens funktioner, processer og struktur, således at den kommer til at fungere bedre

opspillet opgave

arbejdet består af en række delopgaver der er usammenhængende, eller tidsmæssigt adskilt

opmærksomhed

at vise interesse, omhu, omtanke, opmærksomhed over for personale; han rettede sin fulde opmærksomhed mod arbejdsopgaven"

opkvalificere

uddanne eller oplære en person til at kunne udføre andre eller mere komplicerede opgaver

parathed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opmærksomhed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opspillet opgave

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

overbelastning

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

overbelastning

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

parathed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

parathed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

overbelastning

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

overbelastning

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opmærksomhed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opspillet opgave

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opmærksomhed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opspillet opgave

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opmærksomhed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opspillet opgave

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opkvalificere

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

opmærksomhed

udsættelse for større krav eller arbejdsbyrde end man er i stand til at klare

mobning

gentagne, negative handlinger, fx slag, trusler, øgenavne, udelukkelse fra fællesskabet, ondsindet sladder, med det, mere eller mindre bevidste, formål at skade eller nedgøre en person

malversuineq; pimmaatigininneq

monotoni

ensformig, sløvende arbejde, ofte med hyppige gentagne operationer eller bevægelser (se også: ensidigt, gentaget arbejde)

assigittaanik periaaseqarneq

motivation

(1) den bevægtning, drivkraft der ligger bag et menneskes opførelse eller handlinger, eller som giver en bestemt opførelse mening

kafnunissuseq

mod de fælles mål

medarbejdernes bevægtning til at arbejde hen

(2) ledelsesindsats med den hensigt at styrke

muskelspænding

permanent sammentrækning af muskel/muskelfgruppe, som kan medføre smerter, ofte forårsaget af psykiske forhold, fx angst, stress, chok

nukitt sukannernat

N**natarbejde**

et job der udføres i natte-timerne, ofte regnet som timerne mellem kl. 22 og 06

unnawstorneq

natskift

trejde vagtskifte fx fra kl. 22 til 06

unnawstorneq mi taarstineq

nedstændte omtale

at nævne begivenheder eller forhold om en anden person der forringer dennes omdømme, værdighed eller tiltro til personens evner eller kunnen

nikaasaaqneq

nedstemthed

psykisk tilstand hvor man er mismodig, trist, indelukket

nikaallunganeq

(2) den fremgangsmåde/metode der kan eller bør

anvendes for at udføre et givet stykke arbejde

sulfaasnanik naammassisaqarneq

opgaveløsning

(1) den indsats der skal udføres for at gennemføre et givet stykke arbejde

innuttu tapersorsorneqarneq

(2) ros, anerkendelse, give åbenlyst udtryk for enighed, fx til en udført handling

(1) støtte, bifald, fx til en beslutning

opbakning

unnataamik aappassussineq

afdelinger, sektorer

hvordan arbejdspladsen er opdelt i arbejdsområder, måde de ledelsesmæssige forhold er indrettet, eller

ændringer i organisationsopbygning, dvs. den

omstrukturering

naaleqqussarfarforneq

ændringer i målsætninger eller i ledelsesforhold stedets indretning, arbejdsforhold, arbejds-

der sker ændringer på arbejdspladsen, i arbejds- det tidsmæssige og indholdsmæssige forløb, hvor

omstillingsproces

naaleqqussarvassinnissisaqarneq

organisationsændringer, fusioner, ledelsesskift, m sætninger eller af arbejdsopgaver, ofte forårsaget af

arbejdspladsen som medfører ændringer af mål- at være i stand til at tilpasse sig forandringer på

omstillingsevne

issuassinneq

(2) at give hjælp, pleje, beskyttelse, varetægt, vejledning, fx til en social klient

person i sorg

omsorg

(1) at vise forståelse, hensynsfuldhed, tørst, fx til en

sulfaanik nikistertineq

lokaler, maskiner

opgaver mellem personer; flytning/bytning af

flytning eller bytning af arbejdssted evt. af arbejds-

omrokering**O**

medindflydelse
 de ansattes mulighed for at kunne påvirke, eller træffe beslutninger om forhold i arbejdet, dets tilrettelæggelse, og måden det skal udføres på

sunneqqatuaaneq

meningsfuld
 som giver betydning, tilfredsstillelse

tangilik

meningsfuld beskæftigelse

et arbejde med et stort jobindhold

tangitimik sulitaqaneq

meningsløshed

tilstand hvor man ikke kan finde sig til rette med sin tilværelse, fx fordi arbejdet har et ringe jobindhold

tsunaqanngissussaq

menneskerelateret arbejde

et job hvor man arbejder sammen med andre mennesker

inunnik sulqatagarfiusaq

menneskerelateret arbejde

selve arbejdsopgaven består primært i indsats overfor mennesker, fx lærer, sygeplejerske

inunnik sullissineq; tunlerineq

mentalt helbred

psykisk helbred

(I den (varige) sindsræssige tilstand man befinder sig i

2) beskrivelse af om man har pådraget sig skader på sindet

tarnikkut peqqissusaq

mistilid

mistro, mangel på tilltro

tatiginningineq

mistilidserklæring

skriftligt eller mundtligt udsagn der udtrykker at man ikke kan regne med eller stole på en person

tatiginninginnermik nalunnaarutaqaneq

medarbejderindflydelse

de ansattes mulighed for at kunne påvirke, eller træffe beslutninger om forhold i arbejdet, dets tilrettelæggelse, og måden det skal udføres på

sullissut sunninteqatuaaneq

medarbejdersamtale

et formelt møde mellem en ansat og dennes leder, hvor man taler sammen om medarbejderens arbejdsindsats

sullissunik opalopaqatiginningeq

medarbejdertilfredshed

personalet oplever eller giver udtryk for glæde, positive tilkendtegivelser over en bestemt beslutning eller handling, fx fra ledelsen

sulqatuaasut naammagissimaaarinninnerat

medarbejderudvikling

1) forøgelse eller berigelse af personalts viden (kvalifikationer, forståelse), kunnen (kompetencer, færdigheder) eller vilje (parathed, motivation)

2) initiativ, iværksættelse, proces på en arbejdsplads der retter sig mod at opnå en forøgelse eller berigelse af personalts viden, kunnen eller vilje

sullissunik inertaarortissineq

medarbejderudviklingssamtale (MUS)

et planlagt og regelmæssigt tilbagevendende møde (fx årligt) mellem en ansat og dennes leder, hvor man taler sammen med det formål at sikre en systematisk og velforberedt selvevaluering og evaluering af den enkelte medarbejder, med henblik på at opstille udviklingsmål og -planer for medarbejderen, og hvor mødet foregår efter på forhånd aftalte retningslinier (mht. hvad der skal tales om, hvordan der skrives referat, mm)

sullissut inertaarortissaat sinertaaralung

medbestemmelse

den formelle ret for de ansatte til at øve indflydelse eller træffe beslutninger (sammen med arbejdslederen) på nærmere beskrevne områder, som er fastsat i en overenskomst eller samarbejdsaftale

uulafunngapataasissuunnaaneq

Krav, lave

1) jobbeskrivelse/jobindhold kræver ringe træning, erfaring eller uddannelse

2) der stilles kun små

forventninger eller fordringer til de resultater personen skal opnå i jobbet

pinnasaqaatti appassisst

Krav, modstridende

1) når en medarbejder oplever forskellige, ofte uforenelige, forventninger, ønsker, forlangender til opgaveløsningen (fx på grund af uklare mål, manglende entydighed i ledelsesforholdene)

2) når egne ønsker og forventninger til indholdet i arbejdet, eller den måde det skal udføres på, er forskellige fra ledelsens

pinnasaqaatti imminut assortuutit

Krav, psykologiske

de forlangender, forventninger, forudsætninger at mental art, der stilles i forbindelse med at skulle løse en opgave, fx tilmodighed, udholdenhed, omstillingsevne

tarnikkut pinnasaqaatti

Krisehjælp

psykologisk bistand til at klare/bearbejde vanskelige ulykkelige eller voldsomme hændelse, fx død, skilsmisse, se, fyring, ulykke

nalaastinerississimasunut iktineqqaarneq

Krisehjælp, akut

bistand der gives til en person umiddelbart efter en voldsom hændelse, fra en psykolog eller anden person ("psykologisk førstehjælp")

nalaastinerississimasunut pinnaavartunik

iktineqqaarneq

Kriseterapi

længerevarende systematisk indsats fra en psykolog/psykoterapeut til at bearbejde vanskelige, ulykkelige eller voldsomme hændelser, fx død, skilsmisse, fyring, ulykke

nalaastinerississimasunut katsorsaarneq

kronisk belastningsreaktion

belastningsreaktion der er blevet meget langvarig eller permanent (dvs. som ikke ophører igen)

artukkerneqarumit ataavartunik sunnerneqarneq

Kvalifikation

baggrund, forudsætning, evne til at udføre et stykke arbejde eller besidde et job

pinnakkunnanssuseq

L

ledelsesmæssig opbakning

ledelsen forsvaret, eller giver støtte, ros, anerkendelse til en beslutning, handling eller opgavegennemførelse

qullersaant tapersersorneqarneq

lederudviklingsamtale (LUS)

et planlagt og regelmæssigt tilbagevendende møde, fx årligt mellem en leder og dennes overordnede, hvor man taler sammen med det formål at sikre en systematisk og velforberedt selvevaluering og evaluering af lederen, med henblik på at opstille udviklingsmål og -planer for denne, og hvor mødet foregår efter på forhånd aftalte retningslinier (mht. hvad der skal tales om, hvordan der skrives referat mm)

aqutsisut ineriartornissaat angunnartuungu qpaqloqatinninneq

M

magesløvs

ude af stand til at sætte sin vilje igennem på grund af manglende (formel) kompetence

ihissesavstinnassinninneq

magesløshed

følelse af at være opgivende, afmagt, ude af stand til overhovedet at se nogen handlemuligheder eller problemløsningsmuligheder

sorlarsinnassinninneq

manglende tillid

1) der er ikke (længere) tilstrækkelig tilltro, fortroighed til en person eller mellem personer, som regel udtryk for gensidighed

2) [speciel betydning] fagretligt begreb der

opræder ved advarter, afskedigelser (ensidig vurdering af forholdet)

tattinninninneq

klare krav

tydeligt og fortløftende hvilke forventninger der stilles og hvad der forlanges (fra ledelsen) i det pågældende arbejdsforhold

*pinmasqaatt ersqgissut***klare mål**

tydeligt og fortløftende hvad der konkret skal opnås, eller hvilke målsætninger der er opstillet, fra ledelsen eller i fællesskab

*angunatakkat ersqgissut***kommunikation**

indhold i, eller mæden hvorpå der udveksles oplysninger, informationer og/eller signaler mellem mennesker (kan ske skriftligt, mundtligt eller non-verbalt, dvs. uden ord men med kropssprog eller signaler)

*ittavveqqaattigitinneq***kompetence**

(1) resultatet af en forudgående kvalificering, hvor man har opnået både kvalifikationer i form af viden og tillige færdigheder i at anvende denne viden, fx faglig kompetence

*pitinnamaasqaarveq***kompetencefordeling**

beskrivelse af hvem der har retten til at træffe hvilke beslutninger

*pitinnamaattavffitt agsuataarneri***koncentrationsbesvær**

vanskelighed med at rette sin fulde opmærksomhed mod en bestemt arbejdsopgave i længere tid ad gangen

*aaallssissinnaannugitinneq***konflikt**

konkurrerende eller modsatte forhold, betingelser, aktiviteter er til stede

*akkerlitinneq***konflikt, åben**

udbud af uoverensstemmelsers, skændertier, magtkampe på en arbejdsplads

*erstitunnik akkerlitinneq***konflikt, skjult**

konkurrerende eller modsatte forhold, betingelser er til stede, men er ikke (endnu) blevet synlige for alle

*ersingstunmik akkerlitinneq***konfrontation**

en person bliver åbenlyst forelagt bestemte oplysninger eller beslutninger

*takutitsineq***kontrantation**

to, eller flere modpartier stilles (fysisk) over for hinanden

*illaatungertissitsineq***krænkende handling**

adfærd, tiltag overfor en person der fornærmer, foruretter eller støder denne

*innittilliorveq***krav, for høje**

(1) udtryk for at der ikke er balance eller harmoni mellem jobbeskrivelse/jobindhold og persons psykiske og/eller faglige beredskab

*pinmasqaatt annertualla***krav, for lave**

udtryk for at der ikke er balance eller harmoni mellem jobbeskrivelse/jobindhold og persons psykiske og/eller faglige beredskab, hvor ubalancen medfører at personen keder sig, bliver uopmærksom, mister lyst til arbejdet

*pinmasqaatt apdvasiddalla***krav, høje**

(1) jobbeskrivelse/jobindhold kræver stor træning, erfaring eller uddannelse

(2) der stilles store forventninger eller fordringer fra lederen eller personen selv, til de resultater personen skal opnå i jobbet

pinmasqaatt annertuut

handlingsplan

en (gennemtænk) beskrivelse, ofte skriftlig, af hvilke konkrete aktiviteter der skal sættes i værk i fremtiden, deres rækkefølge og hvem der skal udføre dem

hlunssissanik pliersaarustaq

harmløst drilleri

latterliggørelse der anses for at være uskadelig for modtageren

huligsaasaaruaq ufoqunnaunngitsosq

helbredsforsorgelse

forsøring af den fysiske eller psykiske sundhed

heqqussuistikku aforseriarneq

helbredsskade

varig forværing eller delvis ødelæggelse af den fysiske eller psykiske sundhed

heqqussuistikku afqosunerneq

højt arbejdstempo

arbejdsopgaverne eller de enkelte arbejdsfunktioner foregår med stor hastighed

sukkasuunik sulineq

holdriffsarbejde

en arbejdsfrittelæggelse hvor arbejdsstedets placering i døgnret, for den enkelte gruppe, veksler fra uge til uge, således at produktionen kan foregå uafbrudt i hele døgnret

sktifeholdsarbejde, sktifearbejde

suleqatigit niktitaattut

I

Indflydelse

muligheden for at kunne påvirke, eller træffe beslutninger om forhold i arbejdet, dets tilrettelæggelse og måden det skal udføres på

huanneeqqaasimmaaneq

Individuelle forskelle

afvigelser mellem enkeltpersoner, individer

innutt assigitunngissuisti

Indretningssæssig foranstaltning

et tiltag, iværksættelse, ordning der omhandler arbejdspladsens udformning (og dermed fx kan ændre på arbejdspladsens udformning)

huanneeqqaasimmaaneq

initiativløshed

mangel på virkelyst og gå-på-mod

sorsorsuunnginneg

Inspirerende arbejdsopgave

et stykke arbejde som i sig selv er lystbetonet, tankevækkende, udviklende eller har et positivt jobindhold

sulissaq kafunnaarvog

Jobberigelse

ændring af arbejdsindholdet så det kommer til at indeholde flere af de (positive) arbejdsfaktorer

suliamik nalitunneerlertisineq

Jobbeskrivelse

en optegnelse af arbejdsområder, ansvar, beføjelser, forventninger, m.m der hører til en stillingsbetegnelse, arbejdsområde eller placering i virksomheden

sulissav naassuarnera

Jobfunktion

stillingsbetegnelse eller placering i virksomheden

sulineq

Jobindhold

beskrivelse af i hvor stor udstrækning arbejdet rummer en række psykiske arbejdsfaktorer, såsom selvstændighed, indflydelse, meningsfuldhed, læringsmuligheder, social kontakt

suliffinnissarittat

Jobrotation

Flere personer bytter arbejdsfunktion, fx efter et planlagt skema, der beskriver hvornår og hvor længe

suliffinnup luani nikerarneq

Jobkrite

personen får et nyt arbejde, en ny stilling eller en ny arbejdsfunktion

allamik suliffegalerneq

Jobudvidelse

ændring af arbejdet så det kommer til at indeholde flere arbejdsfunktioner, evt. samtidig med en jobberigelse

suliv annertusineru

Følelsesmæssige symptomer
 kendtegen på at man har været udsat for påvirkning der har skadet de "naturlige" emotionelle reaktioner
misigtissutsigtut malunnutitt
 områder eller placering i virksomheden
sulassarttaasut nalunnaarsorneri

Fysisk udmatelse
 følelse af stærk træthed i kroppen
timitkut nuklillaarneq

Fysisk vold
 overgreb (slag, spark, kast, mm) der er rettet mod kroppen
timitkut nakunuserfigineqarneq

Fysiske symptomer
 tegn på sygdom, belastninger, nedsat funktionsevne på kroppen og dens funktioner, ofte brugt om kendtegen forårsaget af psykisk belastning eller påvirkning
timitkut malunnutitt

Gensidig støtte
 to eller flere personer hjælper hinanden i vanskelige situationer, fx med faglig støtte
kammattogattigineq

H
Handlemulighed
 at man befinder sig i en position, hvor man er i stand til, har evne til eller har ret til at foretage en gerning eller aktion, eller evt. at kunne vælge mellem flere
ilunneqqarsinnaaneq

Handplan
handlingsplan
 en (gennemtænkt) beskrivelse, ofte skriftlig, af hvilke konkrete aktiviteter der skal sættes i værk i fremtiden, deres rækkefølge og hvem der skal udføre dem
ilunneqarsinaat pilersaarusiaq

Følelsesmæssige udbrud
 emotionelle udtryk, fx vrede, sorg, glæde der er tydelige at de kan registreres af omgivelserne
misigtissutsit aninneqartut

Forandringsparathed
 at være i stand til og villig til at tilpasse sig ændringer på arbejdspladsen, fx ændringer af målsætninger eller af arbejdsopgaver (ofte forårsaget af organisationsændringer, fusioner, ledelseskift, mm)
allanngunnaasinnaaasunut pivareersimaneq

Forandringspres
 forventninger om (evt. krav, trusler, forestillinger om) at der sker, eller snart vil ske ændringer på arbejdspladsen, fx omlægning af arbejdsopgange, organisationsforandringer, nye måder at arbejde på
allanngunngitsarvagarneq

Forandringsproces
 1) ændringer i en virksomhed, i form af omlægning af arbejdsopgange, organisationsforandringer, nye måder at arbejde på, fx forårsaget af virksomheds-sammenlægninger, lederskifte, mm
 2) den måde hvorpå ændringer i en virksomhed forløber og styres (når der sker omlægning af arbejdsopgange, organisationsforandringer, nye måder at arbejde på)

Travæ
 1) en persons manglende fremmøde på arbejdspladsen
 2) summen af udblivelsesdage på grund af sygdom, graviditet, barselslov, orlov og anden bevilget fritagelse fra arbejdet, regnet for en person eller for hele arbejdspladsen
sulinnungisoorneq

Fritørelsessteknik
 metoder til at gøre sig fri fra andre personer der, med vold, forsøger at holde fast på en, fx for personale i fængsler, hospitaler
qajannaaqqarsivaatilluni pivareersissamut pivaaaseq

Feedback tilbagemelding, en person modtager mundtlig eller skriftlig beskrivelse fra en anden person, fx leder eller kollega, hvordan denne oplever at et stykke arbejde eller en opgave er blevet udført, i værdi-neutral form, eller kan evt. indeholde både ros og ris *qisnawarfiginninneg*

Flexibel arbejdstid *flexid* dagens mødetidspunkt og sluttidspunkt kan vælges frit af den enkelte medarbejder, evt. inden for visse tidsintervaller (fx start mellem 7 og 9, slut mellem 15 og 17), dvs. modsetning til fast arbejdstid, hvor mødetid og afslutning ligger på faste klokkeslæt, fx 8-16 *allangorartunmik piffissalimik sulineq*

Flexid *fleksibel arbejdstid* dagens mødetidspunkt og sluttidspunkt kan vælges frit af den enkelte medarbejder, evt. inden for visse tidsintervaller (fx start mellem 7 og 9, slut mellem 15 og 17), dvs. modsetning til fast arbejdstid, hvor mødetid og afslutning ligger på faste klokkeslæt, fx 8-16 *allangorartunmik piffissalimik sulineq*

Følelse af håbløshed *nerwinnaarngaq* opgivende, manglende tro på fremtiden, vanskelighed med at klare sit arbejde eller dagligdagen

Følelsesmæssig tilbagevækning psykisk reaktion hvor man undlader emotionelle udtryk, og undgår at kontakte andre mennesker, "lukker sig inde i sig selv" *misigissustitigut unnaarsimaarngaq*

Følelsesmæssig udmattelse (1) en form for karaktig træthed efter at have gennemlevet mange eller stærke følelser (2) en speciel tilstand, forårsaget af vedvarende, tæt kontakt med andre mennesker, hvor man er træt og udkørt *misigissustitigut nuklilaarngaq*

Følelsesmæssige reaktioner udtryksformer, hvor man opfører sig (reagerer) følelsesmæssigt på påvirkninger udefra, fx i form af emotionelle udtryk som vrede, sorg, glæde *misigissustitigut qisnawarngaq*

Ekstern rådgivning psykologisk eller organisatorisk bistand til en virksomhed eller afdeling fra fx en konsulent der ikke er ansat i virksomheden *avtaanaattit sinnersuineq*

Ensidige arbejdsopgaver (1) opgaver der er ensformige, eller kun indeholder få af de forhold i arbejdslivet der kan virke motiverende eller skabe arbejdsglæde (2) arbejdsopgaver der er belastende for en bestemt del af kroppen eller psyken (se også: monotoni) *sullassat assigtaat*

Ensidigt, gentaget arbejde (EGA) arbejde hvor det er nødvendigt, til stadighed over en længere periode, at gentage den samme del-opgave eller "arbejdspsyklus" som kan være kortvarigt, helt ned til sekunder ("samlebåndsarbejde"), og/eller indeholder hyppig gentagelse af del-opgaver der belaster en speciel del af kroppen *sulhaq assigtaartoo*

Erhvervsygdedom (1) fysisk eller psykisk lidelse, symptom eller manglende funktionsevne, opstået efter længere tids påvirkning fra forhold i arbejdet (2) visse arbejdsbetingede lidelser, som er officielt anerkendt som erstatningsberettigede *sulinermit ajogusarngaq*

Faglig støtte mulighed for at få hjælp i sit arbejde fra en person med samme uddannelse eller faglige erfaringer/baggrund, eller leder, til de forhold i opgaver/løsningen der kan give anledning til tvivl eller usikkerhed, fx ved at der sættes tid af til at to personer taler sammen om disse forhold *sulianut tunngavillugnu ikorfartorneqarngaq*

Faglig udvikling at en person gennem sit arbejde, eller gennem efteruddannelse uden for arbejdsstedet, opnår erfaring, erkendelse, dygtighed inden for sit fag eller uddannelsesområdet *sulianut tunngavillugnu inervartorneq*

illugðilunni ogþolopagnunneq

betydning
forståelse af samtalopartnere er at afgørende
2) samtale hvor gensidigt lyten og dybtgående

1) samtale mellem ligeværdige parter

dialog

D

úttassineq

og belastning
at klare, eller forsøge at klare eller "mestre" stress

coping

coaching

2) en trænings/vejlednings-
metode i samtaleform hvor man "giver hjælp til
selvhjælp", hjælper andre til at lære, ved at stille
spørgsmål til deres egne erfaringer og forestillinger
i stedet for at give dem løsninger

1) vejledning, træning (ofte brugt om fysisk træning
af sportsudøvere)

coaching

annilaarnartorfufnussuarnik pisoravataarnera

chokerende begivenheder
krarfige psykiske påvirkninger eller oplevelser i
arbejdet, der evt. kan medføre egentligt "psykisk
chok". Fx arbejdsomstændigheder, modtage trusler, være
vidne til vold, ulykker, selvmord

nakkarsaaneq

krænkende tiltale
systematisk drilleri, latterliggørelse, nedgørelse,

chikane

C

artukkiagaanermit qisuavatait kingunerit

resultatet af belastende arbejdsforhold, i form af
symptomer, sygdom, følelsesusdbrud, ændringer i ad-
færd, hos den arbejdende person

belastningsreaktioner

qaangerneqarvinnaannagtsosq

artukkiussutit erstuataa
færd, som er blevet meget langvarigt eller permanent
symptomer, sygdom, følelsesusdbrud, ændringer i ad-
færd, som er blevet meget langvarigt eller permanent

belastningsreaktion, kronisk

sullivinni pissutit artukkiussutit

egenskaber ved arbejdet og/eller samarbejdet der
slider på krop eller sjæl, eller som skader helbredet

belastende arbejdsforhold

mannavtineq

omtale en travlende eller på krænkende eller løgn-
agtig måde med den hensigt at skade dennes om-
dømme eller stille denne i et dårligt lys hos andre

dagvask

B

sullivinni úttoorneq

pludselig begivenhed, eller påvirkning af kort
varighed, der medfører skade, fysisk eller psykisk,
på en person mens denne udfører sit arbejde, eller
er til stede på sin arbejdsplads

arbejdsulykke

pivareersarnera

sullissav pivareersarnera; sullap

2) den del af arbejdet der omhandler overvejelser
om fremgangs måde, planlægning af forløb og
rækkefølge af delopgaver. Ofte brugt når andre,
ofte arbejdsledere, udfører arbejdsrettet arbejde
sen end den/de der skal gennemføre den egentlige
opgaveudførelse

1) måden hvorpå arbejdet planlægges, organiseres,
beskrives

arbejdsrettet lægelse

arbejdsrettet lægelse

naannagtsinnaavtineq

sullamik naannagtsinnaavtineq;

tilfredshed
behagelig eller positiv følelsesmæssig tilstand,
som er resultatet af (den samlede) vurdering man
foretager i forhold til sit arbejde

arbejdsutilfredshed

piffissav sulliffissosq

2) de klokkestær, mellem hvilke man forventes at
være til stede på arbejdspladsen

1) den del af døgnet timer der anvendes til arbejde

arbejdstid

arbejds udførelse

den del af arbejdsopgave gennemførelsen der følger efter arbejdsstillrettelæggelsen

sulfiap ingertannerna

arbejds- og organisationspsykologi

arbejdspsykologi

en gren/retning inden for psykologien der beskæftiger sig med de forhold mennesker er underkastet når de går på arbejde

sulfiivini tarvip pissusitnik iisimasaat

arbejdsbettinget lidelse

sygdom, symptom eller manglende funktionsevne, opstået efter længere tids påvirkning fra forhold i arbejdet

sulfiamik patiseqartunik afouqteqalersima-

neq

arbejds glæde

1) følelse af at arbejdet fremkalder en tilfredshed

2) en tilstand, hvor et bestemt arbejde opfylder behov der er vigtige for denne person

sulfiamik nuannartinnineq

arbejds klima

den tilstand, der hersker på en arbejdsplads, af glæde, begejstring, kammeratskab, samholdighed

(”godt arbejds klima”) eller af frygt, vrede, konflikt, chikane (”dårligt arbejds klima”)

sulfeqatiginnerna pissusit

arbejds miljø

1) oplevelsen hos en person, og som karakteriserer den samlede mængde af forhold, der påvirker personen, eller som denne er underkastet på sin arbejdsplads

2) den samlede oplevelse hos samtlige personer på arbejdspladsen

sulfiivini pissusit

3) en beskuerende (”objektiv”) vurdering af nogle enkelte, eller af mange forhold eller betingelser på arbejdspladsen

arbejds miljøfaktor

et enkelt forhold, betingelse eller egenskab blandt mange, der tilsammen beskriver arbejds miljøet, fx ”fysiske arbejds miljøfaktor” som kulde, støj, tempo, eller ”psykiske/psykosociale arbejds miljøfaktor” som selvstændighed, lærings mulighed, indflydelse, stress, alenearbejde, rollekonflikter

sulfiivini pissusitniut pissutaasut

arbejds motivation

1) den afgørende, bestemmende kraft der får en person til at udføre en arbejdsopgave

sulterussussseq

arbejdsorganisatoriske foranstaltninger

de enkelte tiltag der iværksættes for at opnå en ændring eller udvikling i arbejdsorganiseringen eller i arbejdsstillrettelæggelsen, fx omstrukturering, skitrearbejde, teambuilding

sulfiifqatitup aqqissunneerava

piareeravarna

arbejdsorganisering

den samlede mængde af overvejelser, foranstaltninger, initiativer der tilsammen danner en virksomhed/arbejdsplads, herunder dens ledelsesformer, samarbejdsform, indretning, opdeling i afdelinger, arbejdsstillrettelæggelse, arbejdsudførelse

sulfiifqatitup dnuifvffjavnnaa unneerava

arbejdspsykologi

arbejds- og organisationspsykologi

en gren/retning inden for psykologien der beskæftiger sig med de forhold mennesker er underkastet når de går på arbejde

sulfiivini tarvip pissusitnik iisimasaat

arbejds skader

fællesbetegnelse for erhvervs sygdomme og arbejdsulykker

sulfierna afouqsærneq

arbejds tempo

hastigheden, i bevægelser eller tankevirksomhed, hvormed de enkelte arbejdsopgaver udføres,

anvendes ofte ved mange, gentagne delopgaver, eller hvor delopgaver består af hurtige bevægelser

sulfierna mi sukkassuseq

adferd

den måde en person handler på, eller opfører sig på

pisssusliserorneq

adferdforstyrrelser

en persons handlinger eller opførsel, som afviger fra hvad der kan forventes eller er acceptabelt, for den pågældende alder, eller det pågældende samfund

pisssusliserunnsunngitsusliserorneq

adferdsmæssige reaktioner

ændringer i den måde en person handler eller opfører sig på, fremkaldt eller forårsaget af nogle bestemte ting eller forhold som man er blevet påvirket af

pisssusliserunnskut qisuarlaat

adferdsmæssige symptomer

kendetegn på at personen har en lidelse, eller har været udsat for nogle påvirkninger, hvor kendte tegnene giver sig udtryk i handlinger eller adfærd, der afviger fra hvad der kan forventes eller er acceptabelt, for den pågældende alder, eller det pågældende samfund. Disse kan evt. antage sygelig karakter

pisssusliserunnskut malunniut

adrenalin

et hormon der udskilles fra binyremarven når personen oplever stress

adrenalin

afmagt

følelse af at være opgivende eller mangel på kraft eller kræfter

unkillalaarneq

alenearbejde

1) arbejde helt uden kontakt med andre mennesker, fx overvågning på kraftværk, fisker

alene

anerkendelse

1) påskønnelse, ros for en indsats
2) arbejde for en arbejdsgever, hvor man er sat til at udføre en måske belastende eller farlig opgave, uden mulighed for hjælp eller støtte fra andre, fx bygningshåndværker, hjemmesygeplejerske

kistimilluni sulineq

ansvar

1) forpligtelse, byrde, skyld

akissusaffik

2) at have fået tildelt en forpligtelse til at stå inde for at en opgave udføres eller et mål bliver nået

ansvarfordeling

1) beskrivelse af, eller oversigt over, hvilke personer der har hvilke forpligtelser i virksomheden
2) beskrivelse af hvilke del-opgaver der påhviler hver enkelt person i bestrebelserne for at nå det ønskede mål

akissusaffimik agguassineq

arbejdstilfredshed

tifredshed

behagelig eller positiv følelsesmæssig tilstand, som er resultatet af (den samlede) vurdering man foretager i forhold til sit arbejde

suliamik iluavisimavminineq

arbejdets indhold

1) arbejdets art i form af opgaver der skal løses
2) arbejdets mening, arbejdets betydning

imarsua

arbejdets sværhedsgrad

beskrivelse af hvor vanskelig en arbejdsopgave er at udføre, i forhold til opfattelsen hos gennemsnittet i befolkningen, fx om udførelsen af opgaven kræver forudgående uddannelse eller oplæring

avunnsuunnu avinsia

arbejdets tilrettelæggelse

1) måden hvorpå arbejdet planlægges, organiseres, beskrives

arbejdstilrettelæggelse

2) den del af arbejdet der omhandler overvejelser om fremgangsmåde, planlægning af forløb og rækkefølge af delopgaver. Ofte brugt når andre, ofte arbejds-gever, udfører arbejdstilrettelæggelsen end den/de der skal gennemføre den egentlige opgaveudførelse

avunnsuunnu avinsia

nerstomminineq

2) indrømmelse

1) påskønnelse, ros for en indsats

Efter en henvendelse fra Arbejdsmiljørådet ved for-
 kvinde Ulla Lyng og Arbejdstilsynet ved kredsche-
 Arnaq Grønvoid i 2001 besluttede Oqaasiliortut/
 Grønlands Sprognævn at lade Oqaasiliertitfik indgå
 i arbejdet med at udarbejde en moderne grønlandsk
**Terminologiliste over arbejdsmiljøbegreber - med
 særlig fokus på det psykiske arbejdsmiljø.**

På Arbejdsmiljørådets foranledning blev der bevilget
 midler fra:

- Arbejdsmiljørådet kr. 95.000
- Nunafonden kr. 50.000
- SIK's Oplysnings- og Uddannelsesfond kr. 15.000

Cand. mag. Bolatta Vahl og BA Lisathe Møller Krus-
 se står for redaktionen af udgivelsen. Disse kortlag-
 de på basis af de tilgængelige fagtekster (f.eks. lov-
 tekster på området) de eksisterende grønlandske og
 danske betegnelse og udvalgte derefter arbejdet
 med metoder og teknikker, der er alment anerkendte
 blandt terminologer internationalt.

**Terminologiliste over arbejdsmiljøbegreber - med
 særlig fokus på det psykiske arbejdsmiljø** er be-
 regnet til brug på alle arbejdspladser. Den har til
 formål at fremme anvendelsen af og udbredelsen af
 mere ensartede termer om arbejdsmiljø. Tidligere
 blev flere forskellige betegnelse anvendt for samme
 emne og uden en klar definition af, hvad det anvend-
 te ord indebar af tekniske, juridiske mv. konsekven-
 ser. F. eks. har den danske term overbelastning været
 modsvarer af såvel *artukkitineq, sualppallaaamik ar-*
toarsartitsineq som af *ilungersuatsivallaaarneq.*

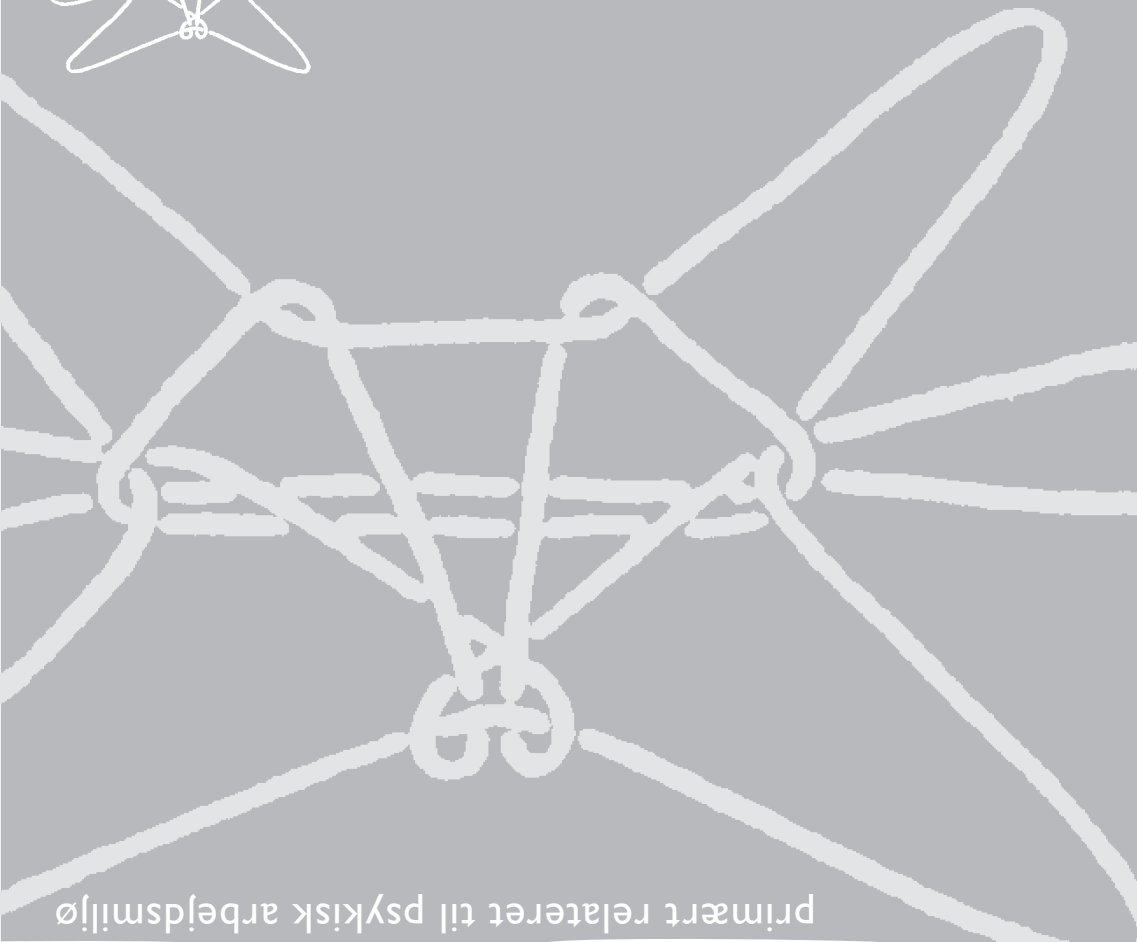
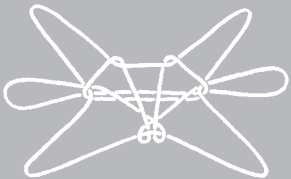
En sådan anvendelse af flere forskellige betegnelse i
 stedet for én og kun én teknisk term vil altid resul-
 tere i misforståelse og fejl, der i uheldige tilfælde kan
 være både kostbare og farlige. Det er for at begrænse
 denne fare, terminologilisten er udarbejdet. Termer-
 ne og deres definitioner er godkendt af Oqaasiliortut/
 Grønlands Sprognævn. Det bør i øvrigt også bemær-
 kes, at nærværende arbejdet er en direkte implemente-
 tion af en af rekommendationerne i den sprogpolti-
 ske redegørelse, nemlig erklæringen om, at der skal
 udvikles moderne terminologier på grønlandsk.

**Terminologiliste over arbejdsmiljøbegreber - med
 særlig fokus på det psykiske arbejdsmiljø** sætter
 samtidig en milepæl i den grønlandske sproghisto-
 rie. Det er nemlig første gang nogen sinde på grøn-
 landsk, at en terminologi er udviklet strengt meto-
 disk og under iagttagelse af terminologiens nyeste
 principper f.eks. at term og definition er strikt ad-
 skilt og cirkeldelinitioner således konsekvent undgå-
 et. Man må forvente at den kommer til at danne skole-
 for de mange fremtidige terminologer, det grønland-
 ske samfund har så hårdt brug for.

Et væsentligt særtkende for den anvendte metode er
 den udstrakte brug af eksperter, de såkaldte term-
 grupper. Termgrupperne er personer med praktisk
 indsigt i emnets forskellige fagområder, psykologer,
 sikkerhedsrådgivere, brandfolk, instruktører på
 skoler i den forbindelse tak til følgende eksperter
 for deres medvirken: Niisi Frederiksen fra Nuuummi
 Qatsertisartut; Peter Olesen, KANUKOKA; Pavia Jen-
 sen lærer ved Jern og Metalskolen i Nuuk, BA Inge
 Steding, Nuuk, mag. art., Ph.D. Eva Jørgensen; cand.
 pæd. psyk. Ruth Blytman Nielsen; cand. psych.:
 Inuk Bourup-Nielsen.

Carl Chr. Olesen

Oqaasiliertitfik/Sprogssekretariatet

primært relateret til psykisk arbejdsmiljø

ARBEJDSLIVSBEGREBER

Arbejdsmiljø terminologi

Primært relateret til psykisk arbejdsmiljø

© Oqasileriffik 2006

Lay-out: Tegnestuen Tita

Tryk: Athene Grafisk, Albertslund

ISBN: 87-990324-1-4

Oqasileriffik/Sprogsekretariatet

Postboks 980

3900 Nuuk

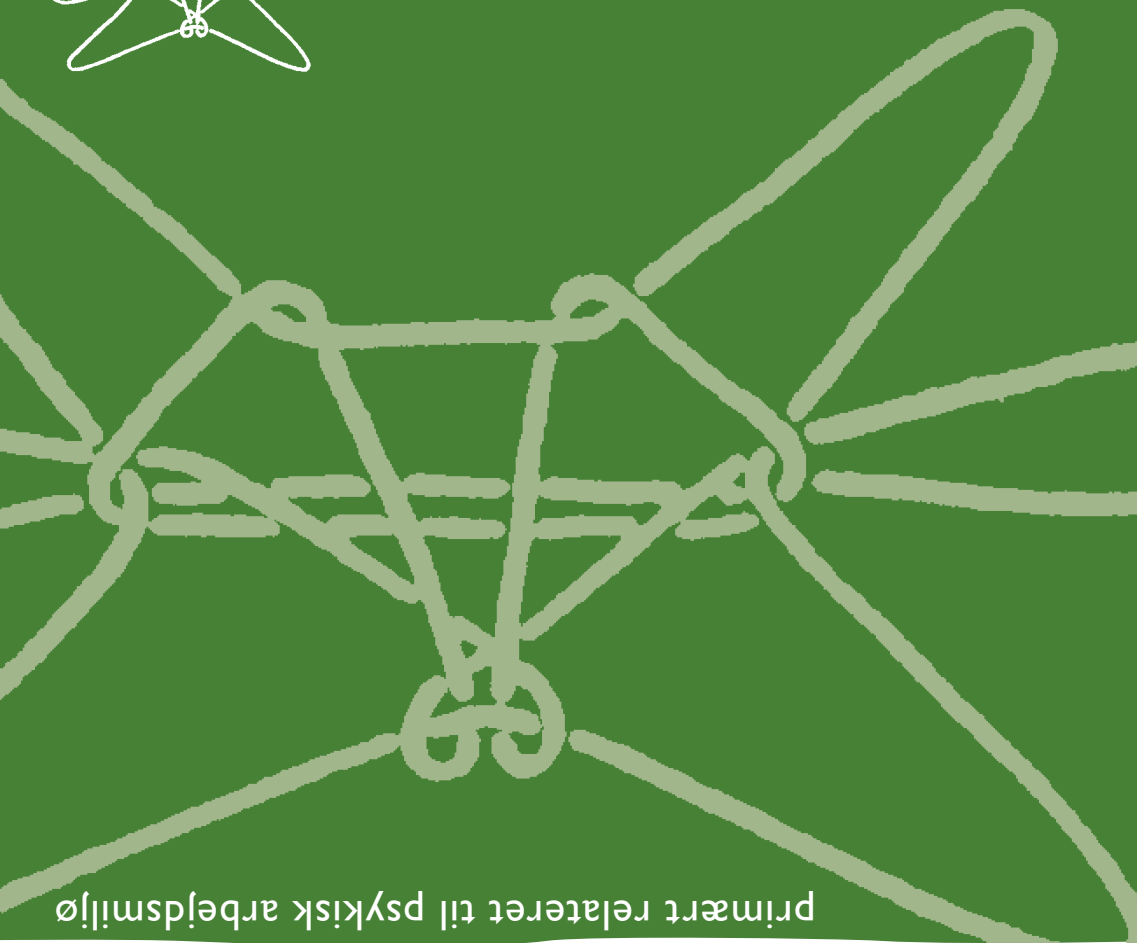
Grønland

TF: +299 34 58 33

Fax: +299 32 73 42

E-mail: ogasileriffik@gh.gl

Hjemmeside: www.ogasileriffik.gl

primært relateret til psykisk arbejdsmiljø

ARBEJDSLIVSBEGREBER